Масса а мехкий пролетареш, вӀашагӀкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 6 март, 1975 шу. ● № 28 (5474). ● Мах 2 кап.

НАДТЕРЕЧНИ РАЙОНА ЧУ А ЙОАГӀАШ КОМАРОВСКИИ КИРОВСКИИ ЮРТСОВЕТАШ ВӀАШАГӀЙОХКАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Надтеречни района территоре тӀа вӀашагӀйолла:

Маковкин яхача поселке центр а йолаш **Камаровски юртсовет.** Цунна чуйоагӀаш хилийта Маковкин яха поселоки кирпишкий заводера поселоки;

Калаус яхача поселке центр а йолаш **Кировски юртсовет.** Цунна чуйоагӀаш хилийта Калаус яха поселоки 6-ча площадкера поселоки.

Комаровскии Кировскии юртсоветашка чуйоагӀаш йола поселкаш Гарагорски поселкови совета административни доалахьара дӀаяха.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 27 февраль 1975 шу.

МЕХКДАЬТТА — ДУКХАГӀА

Ийсалгӏча пятилетка тӀеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра доккхий социалистически деккараш тӀайийцад Нохч-ГӀалгӀайчен мехкдаьттахоша. Шера 8,5 миллион тонн мехкдаьтта а доаккхаш, планал совгӀа бӀаь эзар тонн «Ӏаьржа дошув» даккха, 5 миллион кубически метр газ яккха, мехкдаьтта керда 13 скважина болх бе йолаялийта, 165 эзар метр бурув тоха дош деннад цар. Уж деккараш толамца кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаьча республикерча мехкдаьттахоша шоай кхоачамехи торонехи бизза пайда а эцаш гӀулакхаца жоп лу КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даьча Кхайкарала. Цу лоархӀамерча документа тӀа белгал ма-даккхара цар тӀатӀертта къоасам лоаттабу мехкдаьтта дукхагӀа, дикагӀа, дӀадодар кӀезигагӀа долаш хилийтара. Январь бетта план дика тӀеккхоачашйир мехкдаьттахоша. ПланагӀа даьрхӀачул совгӀа даьккхар 4100 тонн «Ӏаьржа дошув». Мехкдаьттага дӀабола мах лохбарах эзараш сомаш кхо а деш заводашка чакхдаккха дӀадохийта «Ӏаьржа дошув» дикен тӀехдикен мара хилийтац цар.

Къаьстта дика къахьегаш ший болх дӀаболабарца белгалъяьннай укх шера «Октябрьнефть» НГДУ коллектив. Мехкдаьтта даккхара январь бетта план 101,1 процент кхоачашйир цо. Планал совгӀа даьккхар 1800 тонн мехкдаьтта.

Башха-дика къахьегама толамаш доахаш пятилетка тӀеххьара шу дӀадоладара керттердар да управлене мехкдаьттахоша къаьнача фонда скважинашкара дукхагӀа «Ӏаьржа дошув» даккхара юххьанца денз дукха геолого-технически мероприятеш чакхъяха йолаяр. Дуккхача хана денз мехкдаьтта луш йоацаш болх ца беш лаьттача скважинашта кислотин обработкаш еш, лаьттана кӀалев капитальни ремонт еш болх бе йолайолийт уж. Кердача техникахи технологехи бизза пайда ийбу. МехкдаьттагӀа тӀоанашкара давлени лакх а еш цӀендаь «Ӏаьржа дошув» хьадаккхара цахаддаш хий чуухийт, кхы йола мероприятеш чакхйоах.

Иштта дика шоай къахьегам вӀаштӀехьбаьккхаб «Малгобекнефть», «Сунжанефть», «Горскнефть» НГДУ коллективаша. «Ӏаьржа дошув» даккхара январь бетта план кхоачаш ца еш мехкдаьттеи гази йоаха цхьаккха управлени яц вай республике.

Цар доаха къахьегама толамаш кхы а дикагӀа хилийтара боккха бехктоккхам тӀалатт вай республикерча бурув деттараша. Из дика кхета а деш сихагӀа, кӀоаргагӀа, дукхагӀа бурув а тохаш мехкдаьтта доалла керда моттигаш гучаяхара тӀатӀертта къоасам лоаттабу цар. Цу даькъе къаьстта дика къахьег Грозненски Горячеводски бурув тохара балхий управленей коллективаша. Цар январь бетта план 108—109 процент совгӀа кхоачаш а еш, бетта заданел совгӀа техар 275 метр бурув. Цига белгалъяьнна дика къахьегаш я хӀанзалехьа квартала планаш кхоачашъяь бола нах. Джамалханов, Шуаипов, Мисерханов, Верингорин, Стебнецов, кхьбараш керте латта бригадаш. Бурув тохара паччахьалкхен план дикка тӀеккхоачашъяьй Старогрозненски Октябрьски бурув тохара балхий управленей коллективаша а.

ДӀадахача шера санна, чӀоагӀа эсала лаь бурув тохилга Карабулакски бурув тохара балхий управлене. Дукхьала январь бетта цунна тӀадиса паччахьалкхен декхар 154 метр я. Эсала вӀаштӀехьбаьккхаб шоай къахьегам Малгобекски бурув тохара балхий управлене бурув деттараша а. Республикерча бурув деттараша январь бетта план 107,3 процент кхоачаш а еш, планал совгӀа 601 метр бурув теха дале а, дӀадахача шера январь бетта даьхача къахьегама толамашца ийсдича чӀоагӀа эсала да бурув деттарий производственни хьоккхамаш. 84,1 процент мара кхоачашъяьяц паччахьалкхен план. Соакха январь бетта техачул 1663 метр кӀезигагӀа техад бурув укх шера цу юкъа.

Республикера мехкдаьтта кхоачамаш дукхагӀа хилийтара шоашта тӀалатта бехктоккхам кхетабе декхарийла я бурув детта хӀара бригада, звено, районни инженерно - технологически служба, хӀара бурув деттар. Бурув тохача авареш, хьовзамаш ца хулийташ, химреагенташ, электроэнерги, буральни инструменташ кхоеш сихагӀен кӀоаргагӀен бурув а тохаш мехкдаьтта доалла керда моттигаш цар гучаяхарга хьежжа дукхагӀа, дикагӀа, дарегӀа хургда доаккхаш дола мехкдаьтта. Цу гӀулакха тӀаерзае еза шоай еррига творчески уйлаш мехкдаьттахоша, бурув деттараша, инженерно-технически болхлоша, гӀулакхерча наха.

Мехкдаьтта дукхагӀен дарегӀен хилийтара Ӏалаьмате боккхача лоархӀаме да къаьнача фонда скважинашта капитальни лаьттан кӀалеи ремонт а еш уж юха а болх бе йолаяйитар, «Ӏаьржа дошув» кӀезигаув латтача скважинашта кислотин обработкаш яр, тӀоанашта искусственни низ тӀалоаттабара ма-могга дукхагӀа скважиай тӀоанашка хий чуахийтар, геолого - технически мероприятеш чакхъяхар. Ерригача скважинашка сихагӀа болх байта беза, рационализатораштеи изобретателаштеи карагӀдийнараш сихагӀа производствана юкъедахьара оарцагӀбала беза специалисташ.

Мехкдаьтта дукхагӀа даккхара дуккхача хана денз болх беш йоаца скважинаш болх бе йолаялийта еза. Цу даькъе чакхъяха еза дукха геолого - технически мероприятеш. Дикка тоабе беза скважинашта ремонт ерий болх.

Къахьегамеи производственни дисциплина тӀехаерашца цӀенхаштта къовсам лоаттабеш хӀара участкера къахьегам Ӏалмаш дарда тӀа вӀаштӀехьбаккха, шерагӀа социалистически яхь йоаржае, ерригача оборудованех, механизмех, балха ханах бизза пайда эцаргбола хьалаш Ӏалашде декхарийла ба боахамий кулгалхой, партийни профсоюзни организацеш.

Социалистически яхье хьалха латтарий опыт шерра дӀаюха а йоаржаеш цунах кхетамца пайда эца беза хӀара бригаде, смене. ЦӀенхаштта тоаде деза бурув деттарашта материальни Ӏалашо елга, цӀендаь дӀадаккха деза транспорт бахьан долаш, авареш ярах балха ха зехьа йоаелга, паччахьалкхенна зе делга. Мехкдаьттахой, бурув деттарий бытови хьалаш тӀа-тӀа тоаде деза.

Пятилетка тӀеххьарча шера заданни пхе шера плани ханал хьалха кхоачашъяра тӀайийца социалистически деккараш кхоачаш ца деш цхьаккха коллектив хила йиш яц.

НАУРСКИ РАЙОНА ЧУ А ЙОАГӀАШ ДЗЕРЖИНСКИ ЮРТСОВЕТ ВӀАШАГӀЙОЛЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Наурски района территоре тӀа Наурски яхача машиннаькъа станцерча поселке центр а йолаш Наурскии Мекенскии юртсоветаш эӀамиг а еш **Дзержински юртсовет** вӀашагӀйолла.

Дзержински юртсовета чуйоагӀаш хийла нах баха моттигаш: Капустин хутор, Наурски яхача машиннаькъа станцерен «Терский» овцесовхозеи плодопитомнически совхозеи центральни усадьбаш йолеи поселкаш, Наурскии Мекенскии юртсоветех уж хьакъоаста а еш.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 27 февраль 1975 шу.

Грозненски экспериментально - механически заводе хьалха латтачарех ва электросварщик, коммунистически къахьегама ударник Сновинг Роберт Александрович. ХӀара сменагӀа нормаш 120 — 125 процент кхоачашъю цо. ХӀаьта кийчъю продукци дикеи тӀехдикеи мара хилийтац Роберт Александровича.

СУРТА ТӀА: болх беш ва электросварщик Р. Сновинг.

И. Плиева сурт.

Республика Министрий Совете

КОТАЛОН ДЕН СИЙНА

Советски халкъо Сийлахь - боккхача Даьй-мехка тӀем тӀа Котало яьккха 30 шу дизара сийна яхь йоаржаярах йолча Наурски района къахьегамхой депутатий Ленински юрта Совета инициативах 1975 шера 4 марта соцам тӀайийцаб Нохч - ГӀалгӀай АССР Министрий Совето.

Наурски района къахьегамхой депутатий Ленински юрта Совета депутаташа, активисташа - общественникаша ийслагӀча пятилетка чакхйоалача шера планаши тӀайийца деккараши кхоачаци тӀеккхоачаши дара тӀахьехаш КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп а луш, Сийлахь - боккхача Даьй-мехка тӀем тӀа советски халкъо Котало яьккха 30 шу дизара кердача толамашца накъабахара, нах баха моттигаш цӀенъяра а тоаяра а социалистически яхь йоржае аьнна инициатива дӀайолаяьй. Совхоза болхлой собранешка, граждании сходашка массава раьза а волаш тӀайийцай. хӀаьта юрта Совета сесса чӀоагӀ а яьй бахача наха юкъе организаторски политико - кхетама болх бара, дӀахо а юрташ цӀенъяра, тоаяра, цар санитарни хьал тоадара тӀаерзаяь мероприятеш. ХӀара предприятена, учреждена, организацена тӀачӀоагӀъяьй улицаш, сквераш, майдаш, белгалбаьб бе безача балха боарам.

Юрта вахача хӀара саго дош деннад уж балхаш деча 16 сахьатал кӀезигагӀа доацаш къахьега. Цул совгӀа, нах баха моттигаш цӀенъеш а тоаеш а предприятей коллективаша шиъ субботник чакхдаккха лерхӀ.

Юрта Совето конкурс кхайкаяьй цӀенагӀа а дикагӀа а йола улица, цӀа, ков белгалдара, котбаьччараштa моральни поощренеш ергъя.

Юрта Совета мероприятешта юкъедихьад тӀема доакъошхоша торжественно вӀашагӀбетталулга, тӀемеи къахьегамеи ветеранаш безбелга, бахача наха лекцеш, докладаш, беседаш елга, клубашкеи библиотекашкеи тӀема сийлеи уголокаш вӀашагӀъеххилга, Даьхе бахьанце шоай са дӀаденнавчарна дегӀа памятникаш, обелискаш, тӀемахой дӀабехка боахка кашамаш тоаделга. Коталон 30 шу дизара кийчо яра а из чакхдаккхара а лаьрххӀа комисси вӀашагӀъеллай юрта Совете.

Наурски районни Совета исполкомо могаяь Ленински юрта Совета депутаташа, активисташа - общественникаша, бахача наха Коталон юбилея накъадолхаш, социалистически яхь йоаржаяра дӀайолаяь инициатива, хӀаьта района еррига юрташкара Советаш из хьаллацара тӀа а хьийхай. Наурски района Советаша къоабалдаь хьаллаьчад Ленински юрта Совето дӀадоладаь дика гӀулакх.

Нохч - ГӀалгӀай АССР Министрий Совето соцам баьб советски халкъо Сийлахь - боккхача Даьй-мехка тӀем тӀа Котало яьккха 30 шу дизара кийчо ярца ювзаенна Наурски района Ленински юрта Совета дӀайолаяь инициатива могае, аьнна.

Фашистски Германи эшаяь 30 шу дизара сийна 1975 шера халкъбоахама планаш кхоачашъяра яьржача социалистически яхье дакъа лаца декхарийла яьй районни, городской, юртийи поселкови Советий исполкомаш. Городаши нах баха пункташи тоаяра, цига гаьнаш дӀайогӀара, санитарни хьал тоадара юкъеоза беза болхлой, гӀулакхера нах, колхозхой.

Нохч - ГӀалгӀай АССР культура министерствана, жилищно - коммунальни боахама министерствана, кхыйолча республикански ведомствашта, горрайисполкомашта тӀадиллад Коталон 30 шу дизара сийна тӀайийца декхараш кхоачашдеча республика юртийи поселкови Советашта эшаш дола новкъостал делга.

Республикански газетий редакцешта, телевиденеи радиовещанеи Комитета тӀадиллад Сийлахь - боккхача Даьй - мехка тӀем тӀа Котало яьккха 30 шу дизара сийна яржа из яхь шерра хьагойтилга.

ЮРТА ИНЖЕНЕРНИ СЛУЖБА ЧӀОАГӀЪЕРГЬЯ ВАЙ

Юрташкарча инженерни служба болхлой республикански совещане дакъа лаьцараша Нохч-ГӀалгӀай АССР колхозий, совхозий, «Сельхозтехника» предприятейи организацейи, мелиорацеи, хии боахамеи берригача инженерашка, техникашка, механизаторашка даь кхайкарал.

Деза новкъостий!

Нохч-ГӀалгӀайчен юрта боахама къахьегамхоша, юртбоахама продукци дукхагӀа яккхари кийчъяри духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхье юкъе а баха, пятилетка чакхйоалача шера доккхий деккараш тӀайийцад. Яхь лелаерий хьалхарча мугӀарашка а этта болх кхашкара хьувкъами хьабай продуктивности лакхъяр духьа, юртбоахама продукташ яхарен кийчъярен планаш кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсаме хоадамболлаш дола дакъа кхоачаш бола механизатораш.

Республика юрта боахам чӀоагӀа механизированни производство а хинна дӀаэттаб, из промышленни ларда тӀа боаккхаш ба. Энергецеи техникацеи тӀе-тӀа чӀоагӀагӀа кийчбу из. Пятилетка дий шера 3300 трактор, 1700 совгӀа тайп-тайпара комбайнаш, 2200 автомобиль, догӀан хьисапе хий детта 600 машини насосни станцин, доаттан детта 400 агрегат — ерригаш а 137 миллион сома мах лаха тайп-тайпара материально-технически средствaш кхаьчай боахамашка.

Керда техникеи технологии караерзаьча бӀаьш механизатораша балха овсарле лакха йолаш техниках пайда эцара гӀулакха образецаш гойт, хьувкъам лакхбара, хьайбай продуктивность лакхъяра бокъонца бола говзанчаш а хинна дӀаэттаб уж. Вай республике йовзаш я гӀорбаьннача лаьтта леладерий Социалистически Къахьегама Турпала Б. Саидова, Б. Матаева, Л. Захаева, Л. Лебеденко, Ш. Гайтамирова, Б. Кодзоева, К. Дудуркаевай, дуккхача кхычар цӀераш. Цар опыт республикерча берригача механизаторашта норма а хинна дӀаотта еза.

Къахьегама овсарле лакхъергйола Ӏалаьмате йоккхий торонаш йоахк техниках. Къоастаданза диса дукха дешаши проблемаши я вай къахьегама комплексни механизаци ечеи производство инженерни хьисапе вӀашагӀйоллачеи. Уж декхараш кхоачашдеча боккха бехктоккхам тӀабуж технически прогресс вӀашагӀйоллеи чакхъяхеи езаш йолча юрташкарча инженерни службана.

Юрташкарча инженерни служба болхлой республикански совещане оаха тхоай декхараш дийцад, комплексни электрификаци яраи къахьегама овсарле лакхъяраи, юртбоахама продукташ дукхагӀа яхара беш бола беррига болх тоабергбола наькъаш белгалдаьд.

Тхо кхайк шуга, инженерашка, техникашка, юртбоахама производства механизаторашка техника ший ханнакьеи тӀехдикеи кийчъяра а дерригa юртбоахама балхаш дикагӀйолча агротехнически ханашка, тӀехдика чакхдахара а шо тӀахьехаш. ХӀара агрегата балха овсарле массе тайпарча балхаш тӀа лакха хургйола гӀулакх дергда вай. Массе меттеи шерреи юкъебоалабергба вай машинаша бу групповой болх, ялаташ чуэцача транспортни отрядаш, юртбоахама культураш кхееча комплексно-механизированни звеньяш вӀашагӀйоххаргья вай;

массе метте тӀагӀертта юкъекхухьаргья вай машинно-тракторни паркаи хьайбай боахамерча оборудованенеи технически гӀулакх дареи ремонт яреи специализированни система. СихагӀа хьалдаьи вӀаштӀехьдаьхаи доахаргда вай машинаш лоаттаю ковнаш, технически гӀулакхаш ду пункташ. Мастерий-наладчикий звеньяш вӀашагӀйоххар эгара хьалхарча аргӀанара декхар да.

Технически гӀулакхаш ду инженерни система укх шин-кхаь шера республикерча ерригача колхозашкеи совхозашкеи юкъейоалаелга вӀаштӀехьдоаххаргда вай.

Денна йоаккхои теркои ергъя вай механизаторий, лерттӀа бытовойи производственнийи хьалаш хулийтаргда вай царна къахьегама овсарле лакха йолаш цар болх бара. Цу гӀулакха керттера дакъа лаца дезараш боахамий кулгалхой ба, профсоюзни комсомольски органаш я аьнна хет тхона.

Курсашка дукхагӀа кийчбергба вай механизатораш, къаьстта а кхалнахах. Тракторехи агрегатехи къахьегама овсарле лакха йолаши шин сменагӀа болх бергболаши пайда эцар духьа кадрай квалификаци лакхъяра де дезар дергда вай.

1975 шера балха овсарле эгара дукхагӀа лакхъергья вай Т-150 К яхача кердача тракторий, «Колос», «Нива», «Сибиряк» яхача комбайний, «Фрегат», «Волжанка» яхача догӀан хьисапе хий деттача установкай, доакъар доаккхачеи доакъар кийчдечеи кердача машиний.

Шерра йоаржаергья вай трактористаша, комбайнераша, слесараша, станочникаша, операторaша, кхы тайпа механизаторски специальностaш йолча болхлоша «Профессех дикагӀвар» яха цӀи яккхар духьа делаю яхь.

«Сельхозтехника» системерча болхлошка кхайк тхо, оаха тӀахьех уж специализированни ремонтни база шеръяраи чӀоагӀъяраи, техникана еча ремонта дикал хоадамболлаш айяра, нагахьа санна брак яь моттиг ийсъелча, цунах наьха санна доккха хьаштдоацар хиннарг а лоархӀаргдолаш.

Оаха тӀахьех шо машинно-тракторни паркаи хьайбай боахамерча оборудованенеи специализированни технически гӀулакхаш делга вӀаштӀехьдоаккхача, машиний ковнаш тоалечеи кийчдечеи, бригадашкеи техобслуживане пункташ йохкача хьинаре дакъа лацара.

«Сельхозтехника» районни объединенешка шин-кхаь шера хьалъяьи кийчъяьи яьха, болх бе йолаялийтанза яргъяц механизацеи электрификацеи средствашта, колхозашцеи совхозашцеи лоаттабеча радиотелефонни диспетчерски бувзама технически гӀулакхаш ду станцеш.

«Сельхозтехника» предприятейи организацейи оагӀонгахьара колхозаштеи совхозаштеи еш йола материально-технически Ӏалашои производственно-технически гӀулакхаши дикка тоадалар догдоахаш да тхо.

ТӀа-тӀа дукхагӀа электрификаци еш латт республика юрта боахама. «Грозэнерго» болхлошка, электрически сетий гӀишлонхошкеи эксплуатационникашкеи кхайк тхо, колхозаштеи совхозаштеи тешшаме энерги телара, тхоца цхьана юртбоахама производствана ма-могга электрификаци елга вӀаштӀехьдаккхара уж тӀахьехаш.

Республика промышленноста болхлошка кхайк тхо, ремонтни мастерскеш, машиний ковнаш, технически гӀулакхаш ду пункташ кийчъеча, приборашии запасии оатхалаши хьаеча, производствана электрификацин автоматизацин еча, промышленни культуреи эстетикеи юкъейоалаеча, юрташка инженерни служба вӀаштӀехьйоаккхача, юрта боахама практически технически новкъостал дара уж тӀахьехаш.

Деза новкъостий! Пятилетка чакхйоалача шера чу сийнай вай Даьхе. Къахьегама керда толамаш дахара тӀахьех вай Коммунистически парте. Вай социалистически Дай-мехка иразе бахьан долаш са ца кходеш къахьегарца жоп лургда вай КПСС ЦК-ас партегеи советски халкъагеи даьча Кхайкарала.

Химикашта денна деза совгӀат

Укх шера 4 феврале химикий культура Дворецe хилар СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химически комбината, КПСС Центральни Комитета, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара-кара тела ЦӀе байракх ялара хетаяь собрани. Собрани хьайийллар комбината парткома секретара А. М. Космина. Культура Дворецe хьачуяхь комбината ЦӀе байракхаш.

Массане а ура а тӀайтта чӀоагӀа тӀоараш а детташ сийлен президиуме хорж КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте латта КПСС ЦК Политбюро.

Цул тӀехьагӀа дош лу КПСС ЦК членалла кандидата, СССР Лакхехьарча Совета депутата, КПСС Нохч - ГӀалгӀай обкома хьалхарча секретара нов. С. С. Апряткина.

КПСС Нохч - ГӀалгӀай обкома, Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, Нохч - ГӀалгӀай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома цӀерагӀа комбината коллектива денна деза совгӀат даькъала дийцар цо.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК тӀадилларах карара-кара тела ЦӀе байракх С. С. Апряткина дӀаелар химкомбината директорга Л. А. Шиловга.

Иштта шоай къахьегама лакха мах барах химикий цӀерагӀа Коммунистически партена, Советски правительствана баркал а оалаш Л. А. Шилова тешам беаар 1975 шера кхы а дикагӀа къахьегаргхиларах.

Собране иштта къамаьлаш дир № 131 йолча цехе вокхагӀволча аппаратчика А. М. Медведева, № 12 йолча цеха аппаратчика, СССР Лакхехьарча Совета депутата Л. К. Черкуновас, № 45 йолча цеха слесара М. Мамаева, № 108—110 йолча цеха начальника П. П. Ветрова, ВЛКСМ комитета секретара В. Ф. Бурлакова.

Собране дакъа лоацараша массава раьза а волаш тӀайийцар КПСС ЦК, СССР Министрий Советага, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК дохьийта письмо.

Н. ЛЫКОВА.

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТО ТӀЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ ШИН БЕТТА ПЛАН

Продукци маьхала яккхара шин бетта план 101,3 процент кхоачашъяьй республика промышленносто. ДӀадахача шера цу юкъа хинначул 2 процент тӀакхийттай товарни продукци. Шин бетта план тӀеккхоачашъяьй союзни, республикански, моттигерча промышленноста доалерча предприятеша. Планал совгӀа реализаци яьй 3,1 млн. сома продукцеиа.

Электроэнерги, мехкдаьттеи газни, мехкдаьттахиме дукха продукташ яхара, тракторни прицепаш арахецара, хьу кийчъяра, ардакх яккхара, цемент, чухьнахьеи тӀехнахьеи лувха ду пазата бӏэзкъаш, швейни изделеш, дулх, колбасни изделеш, дулха даьтта, халкъа эша кхы дукха товараш арахецара шин бетта план тӀеккхоачашъяьй.

ДӀадахача шерарчул дукхагӀа продукци ара а хецаш хьалхарча шин бетта дика къахьегама толамаш даьхад дуккхача предприятеша. Соахкарчул 7 процент продукци тӀакхийттай Грозненски химкомбинате, А. Шерипова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе — 15 процент, «Красный молот» заводе — 11 процент, «Трансмаш» заводе — 16 процент, мебельно-хьун хӀамаш еча «Терек» фирме — 15 процент, швейно - производственни объединене — 19 процент, «Консервплодоовощ» производственни объединене — 31 процент, иштта кхычахьа.

◉

Нов. Р. Д. Бриля Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дуккхача шерашка кхетамца кхе а еш квалифицированни болхлой кадраш кийчъеш беркате педагогически болх барца а ваьча дийнахьа денз 60 шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла нов. **Бриль Роман Давыдовича** — РСФСР профтехобразоване заслуженни хьехархочоа.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 27 февраль 1975 ш.

◉

Нов. О. Б. Бубновайна Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дуккхача шерашка республика партийни органашка беркате болх барах а яьча дийнахьа денз 60 шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла нов. **Бубнова Ольга Борисовнайна** — КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома аппарата болхлочоа.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 27 февраль 1975 ш.

◉

Нов. Л. К. Завражнена Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дуккхача шерашка партийни органашка, кепайоазоне беркате болх барах а ваьча дийнахьа денз 60 шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла нов. **Завражный Леонид Константиновича** — Сунженски района «Знамя труда» яхача газета редактора.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 27 февраль 1975 ш.

◉

Нов. Е. И. Яковлевайна Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дуккхача шерашка республика партийни органашка беркате болх барах а яьча дийнахьа денз 50 шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла нов. **Яковлева Евдокия Ивановнайна** — КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома аппарата болхлочоа.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 27 февраль 1975 ш.

ДЕРРИГАЧА КХОАЧАМЕХ ПАЙДА ЭЦА БЕЗА

КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленуме, СССР Лакхехьарча Совета Сессе кӀоаргга анализаш йир пятилетка дӀадахача шерашка даьхача къахьегама толамашта. Дикача къахьегама толамашца белгалдаьхар уж шераш советски наха. Берригача советски наха сайна хьинарерча къахьегама шу хилар дӀадаха пятилетка диълагӀа шу Грознерча къахьегамхошта. Массаза санна лоалахарча вежарашха йолча автономни республикай столицашца социалистически яхь лелаеш чакхдаьккхар из шу вай города къахьегамхоша. Продукцена реализаци яра шера план тӀанийцача социалистически декхарех лаьрхӀачул ханал шиди хьалха кхоачаш а яь, шера планал совгӀа ара а хийца реализаци йир 12 миллион гаргга сома маьхарча продукцена. ДӀадахача диъ шера планал совгӀа арахийца продукци 45 миллион сома маьха хилар. ТӀа мел кхийтта продукци керттерча даькъе къахьегама овсарле лакхъяра чотах тӀакхийттай.

Дикка ка яьлар арахеца продукци дикагӀа хилийтара лоаттабаьча къоасаме а. ДӀадаха шу чакхдалалехьа 16 продукцена паччахьалкхен дикала Знак елар. ХӀанз из тайпа аттестаци йолаш я вай городерча промышленни предприятешка арахецаш йола 35 тайпа продукци.

Планал дукхагӀа арахийцар продукця машинаш еча, яйгача, кхачан, моттигерча промышленноста, городерча кхыча предприятей коллективаша.

ДӀадахача шерашка социалистически декхараш кхоачашдайтара, ритмично болх дӀабахийтара, промышленноста дерригa доакъош комплексно дегӀаэхийтара, арахеца продукци дикагӀа хилийтара бола болх парте горкомо, райкомаша, юххьанцарча партийни организацеша дукха йоакхо еш лелабир. Эрттайоахаш тоайир боахама кулгалдара формаши методаши, реконструкци а еш техническа модернизаци йир предприятешта, бизза пайда нийбир керттерча производственни фондех, балха ханах, шерра дӀа-юха йоаржайир предприяте хьалха латтарийи новаторийи дикагӀйола опыт. Уж а кхыдола а декхараш ший ханнахьа кийч а деш кхоачашдарах хьахаьнад къахьегама толамаш.

Къаьстта дика къахьегама толамаш дахарца белгальяьннай Старогрозненски бурув тохара балхий управлене, «Автоспецоборудование», «Электроприбор», «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни заводий, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химкомбината коллективаш.

«Грознефтехимзаводы» объединене предприятешна дукха къахьег социалистически яхь кхетамца вӀаштӀехьаьккхара. Дуккхача хана деза хьинаре къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латтараш тел «Грозненски мехкдаьтта чакхдоахачен мехкдаьттахимически промышленноста ветеран», «Професси дикагӀйола болхло» яха сийлен цӀераш.

ДӀадахача шера даьхача къахьегама толамий итогаш йича КПСС Грозненски горкомен горисполкомен карара кара тела ЦӀе байрахх елар Старопромысловски района. ХӀаьта промышленни предприятешта юкъе хьалхара моттиг елар шера тӀанийцача социалистически декхарел совгӀа 2750 метр бурув техача, Старогрозненски бурув тохара балхий управлене коллективана. Транспорта предприятешта юкъе хьалхара моттиг елар встречни планал совгӀа халкъа боахама мухь дӀа-юха бихьача Грозненски автотранспортни коллективана. ГӀишлошъеча организацешта юкъе хьалхара моттиг яьккхар Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъеча Управлене СМУ-7 коллективо. Укх шера кхы тӀа а шоай болх тоабара оарцагӀбала беза цу предприятей, организацей кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш.

Грозненски машинашъеча предприятеша духхьала дӀадахача шера арахеца йолайир керда 53 оборудовани, кхаь продукцена хьожайир пачхьалкхен дикала Знак. Из хьожайитара кхы а ялх тайпарча продукцена аттестаци кийчъяьй. Церех йиълена укх деношка хьожаяьй дикала пачхьалкхен Знак.

Пятилетка шерашка дукха хьалъяьй культурно-бытови, коммунальни гӀишлош, наха чубаха цӀенош. Духхьала дӀадахача шера хьалдир 108 эзар квадратни метр хула цӀенош, 2560 моттиг йола кхо школа, бӀаь маьнгий оттабе йиш йола больчица корпус, дийнахьа 500 сага гӀулакх дергдола поликлиника.

Городерча гӀишлошъераша эксплуатаце дӀаелар 9 эзар тонн коартолашта лаьрхӀа йола картофелехранилище, шера 900 эзар сома гӀулакх ду мебель ешн цуяна ремонт еш йола предприяти, № 1 йолча гӀишлой материалий комбинатер, шера 10 млн. кирпишк кийчъю кхоалагӀа технологически линий, ВАЗ-а Спецавтоцентр, кхыйола объекташ. Цу даькъе цементни завода шоллагӀа аргӀа, Карабулакски карьер, Грозненска газ чакхйоахача завода шоллагӀа аргӀа, кхыяраш.

ГӀишлошъеча социалистически яхье хьалха латт гӀишлошъеча управлене СМУ-7, «Севкавнефтегазстрой» СУ-7, СУ-12, Монтажни управлени, «Грознефтехимремстрой» трест, кхыяраш.

ХӀара предприяте чӀоагӀа лоархӀаш ба Социалистически яхье хьалха латтараш, новатораш, йислагӀча питилетка ударникаш. ДӀадахача шера дукхагӀа хилар уж. Вай городе ва 41 эзар совгӀа коммунистически къахьегама ударник, 50 эзар гаргга саг ва из сийлен цӀи яккхара къовсам лоаттабеш, 1200 совгӀача саго кхоачашъяьй шоай пхе шера задани. ДӀадахача, шерен укх шерен къаьстта дукха хиннаб вай городерча предприятешка наставникаш. ХӀана 1600 совгӀа болхло ва къоначар наставник волаш. Царех я «Красный молот» заводера токарь Шиянова Клавдия Ивановна, Октябрьски УБР мастер, коммунист Стеблецов Петр Григорьевич, Бреславская Галина Сергеевна, СМУ-4 каменщиккий бригадир Хаджиев Шамсудин, кхыбараш.

КарагӀдайнараш дика дале а цхьадола кхоачамбоацараш нийслу городерча промышленносте, гӀишлошъеча, транспорте. Дуккхача предприятеша, организацеша ритмично бац болх. Сиха оарцагӀвала везаш гӀулакх да къахьегама овсарле пятилетка планагӀа лаьрхӀачул мелагӀа дегӀаухаш хилар. Дукха предприятеш я производства эффективность, къахьегама овсарле, продукце дикал лоха йолаш. Шу чакхдаллалца йолча хана хӀара бетта тӀехьаюсаш хилар ворхӀнегара шийтталнега кхаччалца йола предприяти, хӀаьта къахьегама овсарле лакхъяра задани кхоачаш ца еш хилар 12-негара 22-нега кхаччалца йола предприяти. ТӀехьаюсача предприятешта юкъе хилар «Трансмаш», ГРМЗ, Грозненскии Октябрьскии консервни заводаш, когагӀирс бу фабрика, Грозненски аьшкабетона конструкцей завод, кхий доаккха завод. Мичча тайпара яь а планаш кхоачашъе гӀертачарех хилар уж. Цар тӀанийца социалистически декхараш формална тӀанийца хилар.

Цхьайолча предприятеша шоай кхоачамашкен торонашкен хьежа биззача низаца къахьегара тӀанийцадац социалистически декхараш. Масала, шу долалуча хана Грозненски мехкдаьттен гази йоахача управленеша планал совгӀа 20 эзар тонн мехкдаьтта даккхара тӀанийца социалистически декхараш хьалхарча ах шера кхоачашдир, хӀаьта июль бетта 40 эзар тонн «Іаьржа дошув» даккхара тӀанийца социалистически декхараш итт бетта кхоачашдир.

Грозненска химкомбината коллективо планал совгӀа фенол арахецара тӀанийца декхараш пхеззен спирт арахецара дараш шоззен тӀехкхоачашдир. Цу тайпара гӀулакх нийсделар машинаш еча предприятешка а.

ДикагӀйола опыт дӀа-юха йоаржаелга а эсала лел. Старогрозненски УБР бригадий лакха сухал йолаш бурув тохара йоккха опыт я. Цхьабакъда, Октябрьски УБР-на массеха бригадагара дӀанийккхача из йовзаш яц кхыча управленерча бригадашта.

Шин везача гӀишлошъечун нов. Злобина метод производствана юкъеккхаьхьара болх а эсала лел. Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъеча управленерча 230 гӀишлой-монтажни бригадах цун методах болх беш 5 бригада мара яц.

Парте райкомаша, министерстваша, объединенеша йоаггӀача тайпара йоакхо а еш лелабац социалистически яхьа формаш Іомаяра болх. Цу даькъе итогаш яр мара деш хӀама дац. «Грознефть», «Грознефтехимзаводы» объединеней, кхачан, моттигерча промышленноста министерствай, «Чечингстройматериалы» объединене предприятешка хьежача социалистически декхараш миштa кхоачашду хьожаш дения тӀахьожам лоаттабеш моттигаш нийсьялазар.

Партийни профсоюзни организацеш, предприятей кулгалхой укх шера юххьанца деза социалистически яхь вӀаштӀехьйоаккхилга оалангара деза хувца декхарйила ба. Дерригa низаш оарцагӀа даха деза пар йиллача хана тӀанийца социалистически декхараш кхоачаш тӀехкхоачашдайтара. Цу гӀулакха боккхача лоархӀаме да лакхе белгала мел даьха кхоачамбоацараш цӀендаь дӀа а даьха, пятилетка тӀеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра еррига торонаши кхоачамаши тӀадерзадар.

К. САЛТАХАНОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

70 ШЕРА ПАРТЕ

Укх деношка волгоградшша деаду къаьнагӀа барех вола коммунист Иван Карлович Ларин-Бегман парте ваха 70 шу дизар.

Иван Карлович эрсий хьалхарча революце хьинаре дакъа лоацаш хиннав. Из хиннав баррикадашка тӀом беш, подпольни болх беш, паччахьа набахтешка чуваьллав, ссылке, эмиграце хиннав. 1917 шера Октябро ший Даьй-мехка цӀавоалаваьв Иван Карлович. Къона советски республика бахьан граждански тӀом болча хана фронте хиннав.

ТӀом беш а къахьегаш а къаьнагӀа барех волча коммуниста карагӀдийна гӀулакхаш белгалдеш еннай цунна Ленина орден, Къахьегама ЦӀеча Байракха орден.

Каст-каста из волча хьошалгӀа ух къона болхлой, колхозхой.

Тахан эрсий хьалхарча революце дакъа лоацаш хинар И. К. Ларин-Бегман волча баьхкараш № 109 йолча школа 5-ча «А» классера пионераш ба. Вераша дийцар къаьнача коммуниста шоай дешарах, Ф. Э. Дзержинске цӀи лелае шоай отрядо боккъо яккхарах, Турпал-городерча пионерски отрядашта юкъе шоай отряд правофланговий хиларах.

Н. СУРОВЦЕВАЙ сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОШ ЧӀОАГӀА ДА

Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дузача денна сийленца накъабахара къахьегама вахте эттача Ростовски «Котлоочистка» завода Грозненски филиала болхлоша къаьстта дика къахьег пятилетка тӀехьарча шера. Дерригача технико-экономически хьокхамий февраль бетта план 24 дийнахьа кхоачашйир цар. Вай республикерча а вежарашха йолча Дагестански АССР-а теплоэлектроцентралашка дукха балхаш даьд яьш цӀендераша. Шоаш тӀанийца декхараш толамца кхоачашдеш ба уж.

ДикагӀболча производственникех лоархӀаш ба цига Григорьев Эдуард, Цымлянский Егор, Тараканов Михаил, кхыбараш.

Яьш цӀендераша В. И. Ленина 105 шу дузача цӀейна хетадьача Еррнгсоюзни коммунистически субботнике цаӀ санна массава а балха аравала лаьрхӀад.

Х. СУРУДЖАНЦ.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН 30 ШУ ДИЗАРГА

ВЕТЕРАНИЙ СОВГӀАТ

«Сайна а цу эӀамигача сага а хьалхара» яхача девизагӀа грозненски локомотивни депо тепловоза машиниста Г. Я. Лепецкова бригада инициативагӀа дӀайолаяь яхь хьаллаьцай депо берригача тепловозникаша.

ТӀема ветерана Андреев Валентина кулгалдеча локомотивни бригада шоаш яьча цхьана рейса мах Сийлахь-боккхача тӀем тӀа вийнача, паровоза кочегар хиннача Гробчак Павел Ильича а хетаеш йислагӀча пятилетка фонде дӀаяздайтар.

Грузовой поездаца яь рейс тӀем тӀара цӀа ца венача ший даьна хетайир ше а фронтовик хиннача тепловоза машиниста Котов Анатоле.

Бесланера Грозне мухь бахьаш яьча рейса мах — 12 соми 50 кепиги пятилетка фонда чота тӀа дӀаяздайтар тепловоза машиниста Монтаров Борисеи цун гӀончас Поленников Викторен.

Иштта рейсаш яьй кхыча локомотивни бригадаша а.

* * *

Доккхал деш цӀи йоакх грозненски локомотивни депо Сийлахь-боккхача Дай-мехка тӀем тӀа дакъа лаьна волча котельщика, коммуниста Янхотов Сергей Дмитриевича.

Сийленца чакхваьлар из тӀема наькъашка гӀолла, немецко-фашистски гӀаьрахошца хиннача къизача тӀемашка дукха коталонаш яьхар. Цунна тешалдеш я «III степена Слава» яха орден, «За боевые заслуги», «За оборону Заполярья» яха медалаш, кхыдола совгӀаташ.

Котало яьккхачул тӀехьагӀа грозненски локомотивни депо балха вера тӀемахо. Цу хана депо паравозаш дар. Цар «дог» — паровни котелаш юхаметтаоттадеш котельщикалла балха эттар Сергей Дмитриевич.

Боккхача безамца бу цо ший болх.

Из хов депо коллектива. Цудухьа, оал: «Нагахьа санна ремонт яьр Сергей Дмитриевич вале, сагота хила дезац шун, оатхало тешаме болх бергба».

«ТӀехника», «Дика» яха оценка луш дӀаэц цо ремонт яь йола продукци. С. Д. Янхотов коммунистически къахьегама ударник ва, общественни вахаре а хьинаре дакъа лоац. «Тха маякаш» яхача стенда тӀа хьалтеха доалл цун портрет.

ЙислагӀа пятилетка чакхйоалача шера хьалхарча деношка деза дика дӀаболабир грозненски локомотивни депо движенцаша шоай болх. КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарало ӀалаьматечӀоагӀа хьинар айдаьд коллектива.

«Красный молот» завода коллектива патриотически почин хьал а лаьца Сийлахь-йоккха котало яьккха 30 шу дизара сийна къахьегама вахте эттаб станце специалисташи болхлойи.

Вагонникащен тепловозникашцен айхха бувзам а лоаттабеш, шоай социалистически декхараш толамца кхоачашдеш ба уж.

Мухь тӀаботташ, Іобоаккхаш подвижной составо сеца латташ йоаккха ха кӀезигьярах беза мухь тӀабола составаш вӀашагӀхотташ итташ вагонаш кхояьй, нормал совгӀа 30 эзар тонн мухь дӀабахьийтаб.

Грозный станце движенцашта юкъе дукха ба тӀехника производственникаш, шоай гӀулакха бокъонца бола говзанчаш. — Царна юкъе ба станце дежурни Орлова Зиновия, маневрови диспетчер Петряков Александр, поездаш вӀашагӀхетташ бола Цогаев Лечи, Смагин Владимир, сигналист Гусакова Татьяна, иштта кхыбараш а.

* * *

— Тха колонне шовзткъе цаӀ локомотивни бригада я. Уж ерригаш а тӀема ветеранаша, тепловозий машинисташа кулгалдеш я. Сийлахь-йоккха котало яьккха 30 шу дизара хетадаь юкъара совгӀат кийчдеш да тхо дерригаш а, — яхаш дувц колонна кулгалхочо, машинист-инструкторо, ЦӀеча Байракха шин ордена, кхыдолча пхийтта тӀема совгӀата кавалеро, коммунистически къахьегама ударнича Андреев Валентин Николаевича.

ТӀема доакъашхой доккхий социалистически декхараш тӀа я нийца уж толамца кхоачашдеш ба.

Ер шу доладелча гӀоне 70 беза мухь тӀабола состав дӀахьа йигай цар, царна тӀабилла 30 эзар тонн планал совгӀа беза мухь дӀа-хьа бихьаб, итт тонн совгӀа дизельни доагор кходаьд.

Цу юкъе доккха дакъа да ЦӀеча Седкъа орден лелаеча тепловоза машиниста Коваленко Александр Устиновича кулгалдеча бригада а. Цо дӀа-хьа йигай итт беза мухь тӀабола состав, дӀа-хьа бихьаб 4 эзар тонн планал совгӀа мухь, дукха дизельни доагор кходаьд.

Планал совгӀа дукха мухьаш дӀа-хьа дихьад Котов Александра, Незнамов Владимира, Дуленко Ивана, Берудзе Георге, иштта кхычар а кулгалдеча локомотивни бригадаша.

Г. АНОХОВ.

ДИКАЧА НАХАХ [redacted]

ГӀИШЛОШЪЕР

Юрта хьалхерчарна хьавгӀоч Калашников Владимир Григорьевич. ЦӀагӀа сесаг а шин бер а сома ца боалаш чакъ дела а теле араволл из.

ЧӀогӀа еза Калашниковна ше ваха Калиновски станица а укхаза баха нах а. Царца юкъа да цун дерригa а. Владимир Григорьевич Калиновски станице ваьвац, бакъда, цун дикагӀдола шераш укхаза дӀадахад. Ткъаьн итт шу да из укхаза ваха, цу юкъа станицера нах байза ца Іеш, районера а дукха нах бовз цунна. Тамаш а яц, штукатур-маляр из вола ткъаьн пхиъ шу да.

Тахан балха ваха араваьннав Владимир Григорьевич.

— Іуйре дика хийла хьа, Владимир Григорьевич! — хоа цунна цхьан оагӀорахьа.

— О, Владимир Григорьевич! — хоз шоллагӀча оагӀорахьара хьалхарчоа цун жоп дала кхелехь. — Бийсанна Іомукъах вужий хьо.

Массанега а моаршал луш шин кулг урагӀдохийт Калашникова.

— Шун а хийла Іуйре дика! — жоп лу цо вела а велаш. — Хезадецний шоана, Іурре хьалгӀаьттачун аьттув боал, яха кица... Кхы хӀама деце Іуйрийна цӀена фо даа гӀатта мегаргвар. ТӀаккха согӀа-и хьежаш гӀулакх а да.

Шин барийтта шу даьлча Іомайир Калашникова штукатура-маляра говзал. ХӀанз пурна шийна а дагалагӀац из говзал миштa езелар, бакъда, цу дуккхача шерашка кӀаккха а хийцаац по яз.

— ХӀара сага ший оамал я, — йоах Владимир Григорьевича. — Цхьаннена шофер хила лов, шоллагӀчоа токарь хила лов. Вешта керттердар из дац, керттердар да хӀарановна ше деш дола гӀулакх везаш хилар, из кхоачашдара наха ца кхобар...

Калашников балха хьаккхьачача кӀал хул цун новкъостий. Цхьайолча хана бригадир хьавале бе беза болх кийчбе кхув цар. Владимира Григорьевича ше а па дер дац из.

Массехк шу да хӀанз йола бригада Владимир Григорьевича вӀашагӀъелла. Штукатураш-маляраш тоъацар «Чечениингушвино» объединене Калиновски станицерча производственно-механизировании колонне. Дукха моттигаш хулар штукатурно-малярни балхаш тӀехьадувлаш. Цудухьа керда гӀовзанчаш Іомабе дагадехар Владимир Григорьевича. Из атта гӀулакх дацар, цунна ховра цхьан юкъа балха алапи лохлургдолга, бакъда, цо юхатохавзар Калашников. Цо вӀашагӀтехаз керда бригада. Цхьаккха говзал йолаш бацар цо бригаде болалаба нохчий кхалнех Курбанова Фатима, Бибуева Шайман, Хатаева Хьава.

— Уж кхалнах шоаш чӀоагӀа говзал Іомае лоаш бар, — йоах хӀанз Владимир Григорьевича.

ХӀама ховлга лоаш болча вайнаьха кхалнаха массехк бутт балалехьа керда говзал Іомайир. ХӀана 4-ча а 5-ча а разряда штукатураш-маляраш болаш балхаш деш ба Бибуева Шаймани, Хатаева Хьава, Курбанова Фатима.

— ХӀанз дерригa шоашта хов, цхьаккха хӀама дӀахьеха дезац, — йоах Калашникова ший бригада членех.

— Мелла чоалхане дилара моллагӀа штукатурни а малярни а балхаш ду цар. ЧӀоагӀа мелкара хила везаш болх ба штукатурнийи малярнийи бар. Художника говзал йолаш хила веза къаьстта а маляра балхаш деш вола саг. Хьайна кац, цӀагӀа хьожаш вола басар сага бӀарга тоам беш хила дезьяга. Цудухьа цар цхьана болх беча массехк шера цхьаккха моттиг хиннаяц бригада а цхьайна члена а штукатурни а малярни а болх ца могабеш. Болх тешамеи цӀенеи белга — из лоархӀ еррига бригада керттердар.

«Калиновский» винсовхозе а, еррига районе а дика йовзаш я Калашникова бригада. Тамаш а яц, совхозе баьха ца Іеш, еррига районе а бӀаьш дезал бах цар шоай кулгашца хьалдаьча цӀеношка. ЦӀаккха хиннабац Владимир Григорьевич ше а, цун бригадаца хьалнех а балха нормах доазув хеташ. Цар доазув да шоай еррига говзал а низ а балха дӀабалар. Цудухьа цар бригада массаза а ПМК хьалхе лелаеш я.

Совхозе а районе а дукха цӀенош хьалду, уж городе деш болчарел цхьаккха хӀама вӀаш дац. Цар чу я газ, дӀайха а шийла а хий, кхы мел йишар. ХӀара деца материальни хьал-ди тоалуш болча гӀишлошъеш болчартара дӀадехар а лакхлу. Из дика кхетаду Калашникова бригада членаша. Цудухьа дӀадахача, 1974-ча шера хьалхарча шерашкарчул дикагӀа хӀана баьбац аьна болх бир Калашникова а цун бригада а. Цу шера из кхийра ПМК ши кхартира йолча цӀеношта «Калиновский» винсовхоза общежите, «Нохч-ГӀалгӀай газстроя» Грозненски треста а, Гудермесски спецстроя а 20-ча, 25-ча, 26-ча участкашхара штукатурно-малярни балхаш чакхдаьд. Уж цар массеза а ханал хьалха а дика а дир. Масала, ПМК ши кхартара йолча цӀеношта штукатурни а малярни а балхаш чакхдахара цхьа бутт ха езаш хиннале, уж чакхдаьхар пхийтта дийнахьа. Е хьаьнарга вай лакхе белгалъяьккха «Калиновский» винсовхоза йоккха общежити. Дукха а чоалхане а дар массехк этаж йолча цӀеношта де дезаш хинна штукатурни, малярни балхаш. ЧӀогӀа лоархӀаме дар уж ханнахьа чакхдахар. Барт болча бригада членаша укхаза а цхьаннена дагабаллам бацар. Массехк ди хьалха кийчъяь дӀаелар цар общежити.

Ха кхояь Іап Владимир Григорьевич Калашникова бригада. «Цо халдаза кхоъ материалаш, инструменташ. Цудухьа хӀара бетта кхо бӀаь, диъ бӀаь сома маьха кхоъ цар материалаш а.

— Хьаькъал долча сага нийса аьнна, — йоах Владимир Григорьевич Калашникова, — сага мах — цо хьадеш дар да. Са а са бригада члений а сатуергдацар тхоай декхарех лоархӀадеш ца хилча, оаха тхоай кулгашца хьадаьр цаца тоам беш ца хилча.

— Диъ шу хьалха аз бригада вӀашагӀтохача хана шоашйи хиннараш бац са бригада членаш хӀана, — дувц Владимир Григорьевича. ДӀахьажал хьо хӀанз. Мелла чоалхане хилара моллагӀа болх ховргдолаш я Курбанова Фатима, Бибуева Шаймани, Хатаева Хьава. Хьалха хиннар яц цар оамал а. ХӀама дац из, духхьал болхлочун кулгал цар дегашка йосса мара.

Калашников боккхий ву ший новкъостах. Боккхий ву тешаме уж хиларах, балха цхьаккха леларло ца гойташ уж хиларах. Хьанна хац барт болча беркат а хулга.

КӀезига дац пятилетка чакхйоалача шера бригада членаша лерхӀараш. «Чеченингушвино» объединене Калиновски дӀа-юха лелача механизировании колонна «Калиновский» совхозе а Наурски районерча кхыча винсовхозашка а хьалъеш дукхха объекташ я. Царех да промышленни а юрта боахама а гӀирсаш, нах чубаха цӀенош. Уж объекташ хьалъеча дакъа лаца дезаш ба Калашникова бригада членаш. Цудухьа бригада членаша лерхӀ КПСС Централни Комитета партега, халкъага даьча Кхайкарала жоп а луш йислагӀа пятилетка чакхйоалача шера шоай балха план 135 процентал кӀезигагӀа йоацаш кхоачашъе.

А. ВЕДЗИЖЕВ.

Декхарех дика лоархӀабу

Дикача къахьегама толамаца жоп лу КПСС Централни Комитета партега, советски халкъага даьча Кхайкарала Грозненски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараша. Дикка тӀехкхоачашъяьй цар бурув тохара хьалхарча шин бетта план. Бетта хӀара станокаца бурув тохара сухала задани а тӀехкхоачашъяьй.

Социалистически яхье хьалха латташ я ин. Бисанаева, Хататаева кулгалдеча Правобережненски Горагорски районий инженерно-технологически службашкара А. Г. Мау, В. Тайсаев, М. Мирзоев, У. Шидиев, кхыбараш керте латта бригадаш. Шоай торонехи кхоачамехи бизза пайда а эцаш хьинаре къахьегарах бурув тохара февраль бетта план ханал ялх ди хьалха кхоачашйир цар. Уж толамаш доахача къаьстта доккха дакъа даьцар Шидиев Іумара кулгалдеча № 1-Б яхача буровой коллективо. Вай мехка эггара кӀоаргагӀа йоаккхаш йола скважина я из. Цига тохаш дола бурув 7105 метр кӀоаргдениал. Ханал итт ди хьалха кхоачашйир цо февраль бетта задани а.

Цу лакхе цӀераш яьхача бригадаша башха-дика толамаш дахара керттердар да бригадашкарча хӀара болхлочо ший бехктокхам кхетабар, аварии балха тӀа хьовзами ца хулийташ массане къахьегар. Цхьа моттиг нийслаш дига къахьегамен производственни дисциплина толхаяь. Сихен кӀоарген бурув тохарал совгӀа бӀаьш эзараш сомаш кходаьд бурув деттача бригадаша.

Д. ГАБАЕВ,
Грозненски бурув тохара балхий управлене производственни отдела начальник.

№ 5 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» аргӀанарча, пхелагӀча номер тӀа кепатеха да 1975 шерара Нохч-ГӀалгӀай АССР промышленноста, транспорта, буззамеи юрта боахамеи болхлой керттера социалистически декхараш.

Редакционни статья тӀа «1941—1945 шерашкарча Сийлахь-боккхача Дай-мехка тӀем тӀа Советски халкъо Котало яьккха 30 шу дизарах» КПСС ЦК баьча соцамах методически хьехамаши цу хьакъехьа е могаеча беседай, политинформацей, лекцей, докладий тематикеи я номер тӀа.

Беседаш яра а гулбеннараша дӀаешара а могаю блокнота тӀара 256-ча къаьсттача стрелкови бригада артиллерийски батарея командир хиннача, вокккхагӀволча лейтенанта В. Донченко город Малгобека юхе баьча тӀемах яъяь корреспонденци.

«Агитаце практикацара» яхача рубрикана кӀал да пятилетка чакхйоалача шерарен еррига пятилеткан заданеш ханал хьалха кхоачашъяра хьалхашка латта декхараш чакхдахар дукха юртбоахама производства резерваех шерра пайда эцарахи социалистически яхь шерагӀа йоаржаярахи Назрановски района «Октябра 40 шу» совхоза партийни организаце агитатора Албаков Мухарбика даь къамаьл.

«КПСС обкома X пленума решенеш кхоачашъеш» яхача рубрикана кӀал я Т. Тебоева яъяь «Гаргалонна тӀагӀолла аулам кӀайла кхахьар» аьнна корта бола статья.

Кепайоазон обзор

КЕРТТЕРЧОА ТӀАЕРЗАЕ УЙЛА

Советски наькха интернационализмах хьахиина беркат да город Малгобек. Из хьалъеча хьинаре дакъа лаьцад ткъаь итт къамал совгӀа болча наха. Халкъашта юкъера ленински доттагӀал дохаргдоацаш хилара, къахьегамхошта интернациональни кхетам балара бокъонца йола школаш а хинна дӀаэттай дуккхача къамех латта города производственни коллективаш.

Городе а районе а мел эшар да бакана наха боаггӀача тайпара интернациональнии атеистически кхетам балара: йӀаький традицеш йола болхлой класс я, дукха инженерно-технически болхлой ба, къахьегаш я юртарча интеллигенце йоккха отряд, болх беш я культурно-просветительни учрежденеш.

Цу йоккхийча торонех миштa пайда эц городской газето? ДӀадахача шера «Ленина байракх» яхача малгобекски газета коллектив а цун штате йоаца актив а дукхагӀа торко е ялар района къахьегамхошта интернациональнии атеистически кхетам балара дешай. Царна хетаяь тоъал материалаш арайийннай газета оагӀонаш тӀа. Черсий-Балкхарой АССР город Терека, Къилбаседа-ХӀирийчен город Моздокеи Пригородни районеи, Нохч-ГӀалгӀай АССР Сунженски Назрановски, Малгобекски районий делегацеша дакъа лаьцача халкъий доттагӀала цӀейна хетаяь цу районий газеташца цхьана кийчъяь доккхийча елапаща яздаь лакхе латташ «Лаьттан тӀа болатал чӀоагӀа металл да — дунен тӀа дац доттагӀалал чӀоагӀагӀа хӀамаІ» яха дешаш а долаш бӀарчча номер арахийцар «Ленина байракхо».

Халкъашта юкъерча дохаргдоацача доттагӀалах, производстваи юртбоахамеи хьалхалаттарашта карагӀдувлача толамех, цар иразеча вахарах дувцаш яр районни газетацe кийчъяь материалаш.

Нохчаштеи гӀалгӀаштеи юкъе хӀанз а нийслу кхыча къамах саг йоалаяра е маьре яхара духхьала бола нах. Цу тайпарча хӀамах дувцаш я «Массане бар санна дезал» яха корреспонденци. Нохчий эӀамига саг Султани эрсий йоІ Шуран вӀаши безабеннаб, цар хьакхеллаб керда дезал. ГӀадбаха мара бейзацар цар дай-ноаной. Цхьабакъа...

«Хьалхарча деношка деза юхмаччахьа даьлар къоначар иразе вхар: нус тӀаэца тугаш бацар Султана дай наней. Къаьна Хижан раьза яцар: «Вай юрта кӀезига ба хоза вайнаьха мехкарий, эрсе хӀана йоаланяь са воІо?»

Из дерригa а чӀоагӀа новкъа дар Шурайна. Цунна дага ца дохаш цхьаккха во хӀама дисадацар, бакъда, Султана цӀеначa безамо низ телар Шурайна».

Иштта долча тайпара а тешавеш а дувц газето къаьначоаи къоначоаи юкъе латтача къовсамах, ираз дола керда интернациональни дезал хьахиларах.

Газет дешараша ца эвш йиса хургьяц «Тха коллективах» яха Долаковрча хьехархочо М. Нашхоева яъяь статья а. Цу тӀа дувц школа педагогически коллектив вӀашагӀйоллаш гаьннара хьатӀабаьхкача, цу школе дуккхача шерашка болх баьча эрсий хьехархоша З. И. Мещеряковас, С. В. Высоцкаяс, Н. А. Кривоносова кхычар баьча беркатеча балхах. ХӀаьта Н. Д. Карпенкои, В. В. Батыжеваи маьре а баха цу юрта баха бисаб.

«Къаьстта ала деза Смоленскера венача тха новкъостах: Березенков Александр Борисовичах. Из химик-биолог ва, ший болх бовзаш а Іалаьмате дукха безаш а ва. Тха школе кхаь шера болх бир цо. Укхазара Эскаре гӀулакх де вахар. Цига ше волча хана дуккхача хьехархошка, дешархошка кехаташ ухийтар, иштта цо каст-каста кехат яздора шийца нана санна дика хиннача ше чуӀеш хиннача фусам-нанага Чинхоева Майсага. ХӀанз Александр Борисович юха а тха школе болх беш ва», язду автора.

Цу тайпарча материалаша атта боацача хьехархочун балха сий де, шоай цӀа а гаргара нах а бита нохчийи гӀалгӀайи бераштa хьеха баьхкача наха дег тӀара баркал ала безам оттийт.

Цхьабакъда, иштта язъяь материалаш газета оагӀонаш тӀа кӀезига я. Коллективе фу наьхк даьча къамах изал саг ва къахьегаш аьлча наха юкъера интернациональни гӀулакхаш а доттагӀал а хьахьехка доалаш санна яздь я царех дукхагӀъяраш.

Малгобекерча мехкдаьттахошта дика вовзаш в. Попхадзе Гурами Григорьевич. № 926 йолча буровой комсомольско-кагирхой коллективана кулгал деш ва из. Социалистически яхьа итогех бригадана хьожайир карара-кара тела ЦӀе байракх коммунистически къахьегама коллектив яха цӀи ялар дола тешали. Бурувдеттарашта юкъера вошал, бокъонца дола интернациональни гӀулакхаш хьахвоккха газета дика аьттув болаш хӀама дар из. Бакъда, цо из дийзар. «Комсомольско-кагирхой...» яхача корреспонденце тӀа укх тайпара язду цо.

«Культбудка йолча хьатӀаухь бурувдеттараш. Укхаза ва гӀумке М. И. Алиев, хӀире Э. Ф. Губиев, гӀалгӀай М. Э. Цечоев, Я. И. Мусаев, М. Х. Богатырев, эрсий В. Н. Жариков, Н. Л. Бычков, Г. Сысоев, кхыбараш а. Бокъонца интернациональни коллектив я гуржечо Попхадзе Гурами Григорьевича кулгалдер». Иштта «хьахьехкад» автора болхлошта юкъера вошал.

Малгобекски районе хӀара шера дукха къона специалисташ ух, царех дукхагӀбараш хьехархой медицински болхлой ба. Уж безаме а Іимерза а тӀаэц дуккхача моттигашка. Из иштта хила а деза, тӀана аьлча, шоай интернациональни декхар кхоачашдар дукха вай долча ух уж. Цхьайола моттигаш нийслу царца гӀожа кхыметтел хулигански а националистически а гӀулакхаш леладеш.

Уж ца хилийтара, вай долча баьхкача хьехархоша а медицински болхлоша а арадаьккха гӀулакх эггара хьалха вайнаьха бераштa, вайна массанена а эшаш долгах нах дӀакхетабара, къоначa специалисташца шерра

МАСТЕРЕХ ТИЙША ДА ДУККХА ДХ[illegible]

«Производства мастерий лоархIам лакхбара химически мехкдаьттав машиностроене Министерства беча балха хьакъехьара» КПСС Центральни Комитето бaь Сопам чIоагIа шбай уйла, теркам тIабахийта Iомабеш ба Грозненски № 5 йолча профессионально-технически училища производственни-дешара мастераш.

— Цу лоархIамерча документа тIа дувцаш дар производстве къахьегача мастерашта санна тхоа а доагIаш да,—аьлар училища дешара-кхетама балха йолча директора заместителa Николаенко Ия Васильевнас.

Из да а да иштта, хIава аьнча, уж ба къона специалисташ кхебераш, хургболча къона болхлой духхьашхара наставникаш.

КПСС ЦК бaь Сопам кепатеха арабаьлча училища берригa мастераш вIашагIтеха производственни совещани-семинар йир училища дешара-производственни обучене дешашта йолча директора заместителa Ревазов Петр Тимофеевича. Цо дийцар мастера лоархIамах, производственни дешарех мастерашта юкъерча бувзамех. Йоккха говзал йолаш, патриотически интернациональни кхетам болаш, кIоарга зна[illegible] йолаш специалисташ хь[illegible]ра де дезараш белгалдаьх...

Ленина орден лелаеча № 7 йолча треста Грозненски гIишлошъеча монтажни управлене (МУС) базови училище я цар яр. СССР Минмонтажстроя эшаш бола газоэлектросварщикаш, слесараш-монтажникаш кийчбу тха училище. Цо арахийца специалисташ къахьегаш ба мехкдаьтта, мехкдаьтта-химически промышленносте, машинаш еча.

Теоретически практически дешарах дешархой дикагIа кхетабера шоаш Iоаьлча опытах бизза пайда а эцаш хьинаре къахьег училища мастераша. ХIара шера цар кийч а вь училищера аравоал 350—400 газоэлектросварщик, слесарь-монтажник.

Училище кIоаргга теоретически практически знанеш лу дешархошта. Укхаза я массе а тайпарча станокашца, оборудованеца Iалашъяь кхоъ сварочни, цхъ слесарни мастерской. ЦхьоалагIча курсе денз болх бе, болалу дешархой. Цига цар мастерий новкъосталца, уж училище 96 сағ ва кийчаю производстве эшаш бола тайп-тайпара инструменташ, гонаш, верстакаш, кхыйола гIирсаш. Царей дикагIйола образецаш училище дика кийчъаьча музее укх.

Советски Эскаре гIулакх даь а баьнна цIабаьхка кагирхой ба училище дешаш. Царех дукхагIбараш доазол арахьарча мехкашка гIишлош хьалъеча къахьега кийчбеш ба. Уж училище йистеяьккхачул тIехьагIа вай мехка лоархIаме гIишлош хьалъеча юкхьанца стажировка еш хургба. ХIаьа уж тайпа 240 сағ ва училище дешаш, укх шера март бетта училище чакх а яьккха КАМАЗ-е стажировке гIоргва 60 выпускник.

Дешархошта патриотически кхетам балара а дукха къахьег производственни - дешара мастераша. Училище дIачуваьлча бIарг тIаоттаргболча хьалтеха йоал «Халкъа котало цIаккха лергьац, котало дIахо хьоргья къахьегаме» яха йоккха стенд. Сийлахь-йоккхача коталон 30 шу дизара хетаьча цу стенда тIа белгалъяьха я «ГIатта, са йоккха мохк», «Дагакхабалаш бIаь шераш даьлча, дагалуваьлаш шераш даьлча» яхараш сийна йолча темаех беседаш ю, лекцеш еш Сталинграде, Ленинграде, Кавказе, кхычахьа лаьттача тIемашта хетаь. Фашистски гIаьрахошна хиннача тIемах лаьца суртах дешархошка дахкийтара конкурс а цига дIаьхьош. Дешархоша даьхка тIемах дола дика сурташ тIадола стенд а я училище. Стрелкови, парашютни, спортивни секцешка дешархой Iомалу Даьхе лорае, спорт еза. Каст-каста дешархошца вIашагIбетталу тIемен къахьегамен ветеранаш, Советски Союзей Социалистически Къахьегамен Турпалаш. Цар дувц дешархошта Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски нахь карагIдаьйначa турпалча гIулакхех, тахан доахача толамех.

Училищера дешархой шоай хургйолча профессех дика кхета а беш, патриотически интернациональни кхетам луш хьалкхеберех ба мастераш-наставникаш Кургускин Александр Андреевич, училища парторг, Сула Геннадий Ильич, Перекатов Вячеслав Александрович, кхыбараш. Уж цига къахьегаш бола 10—15 шу дизад.

Б. КОСТОЕВ.

ХЬАЛХАРЧА МУГIАРЕ

ДикагIчарех лоархIаш я мастера И. А. Горковенко керте латта «Малгобекнефть» НГДУ скважинашта капитальни ремонт ю бригада. ХIара шера скважинашта тIехдика ремонт а еш 110—120 процент планови заданеш кхоачашъю цо. Планах йилдача ханал хьалха ремонт чакхйоал дуккагIйолча скважинашка. Къахьегама овсарле дегIайоалаяра керда техникей дикагIйола технологи балха юкъехкахьара ниа тIабахийта бригада членаша хьийсача кьих хьадиццаб из толам.

Къахьегама толамаш дахара иштта беркатерчарех цаI да вышкаш хьалъерашца бригадо цахаддаш бувзам лоаттабар. НГДУ геологически служба оттаьча планал лоарзагIа ца боалаш ю ремонт бригадо. Из ремонт дика ергхилара дола цхьа тешал да.

ДуккагIча даькъе кулгалхочун нов. Горковенкой говзалца дувзаденна да бригадо доаха къахьегама толамаш. Мехкдаьтта промышленносте 21 шера болх беш ва из. ХIаьта царех 11 шера кулгалду скважинашта капитальни ремонт еча бригада. «1973 шера социалистически яхье котваьннар» яха значок еннай цунна.

Технически дийша, опыт йола специалисташ ба нов. Горковенкое доал деча бригаде. Ший балха говзал бокъонца караерзаьй хIара бригада члено. Масала, буруб деттачо нов. Берсанова 1966 шера денз болх бу бригаде, ХIаьта буруб деттараш н. н. Чуприкови Лукогневи 1969 шера балха баьккар укхаза. Царна шоай опыт дика дIайовзийтар кадрови болхлоша.

Бригада тIачIоагIъаь оборудовани инструменти лораеш а хан-ханнахьа профилактически ремонт еш а лелаеш хилча авари хилац, сихагIа йастедоал ремонт яра балхаш. Бригаде цхьанне шоллагIчун когаметта дIа а этта болх беш хилар бакъйи долаш ремонт сеца моттиг хилац коллективе. Иштта технически дешара а чIоагIа уйла ю бригада членаша.

Кхыча бригадашца лелаеча социалистически яхье цахаддаш хьалхалатташ хьайоагIаш а хIаьта ший балха опыт царна дIайовзийташ а я нов. Горковенкой бригада. Цудухьа социалистически яхье хьалха латтача бригадашта юкъе а дикагIа лоархIаш я из. Ерригсоюзни социалистически яхьа итогех шоллагIа моттиги ахчан премии елар нов. Горковенкой бригадана.

КарагIдаьнначох кхоачамбаьца Iеш производства торонаш гучаяхара, балха дикал лакхъяра, скважинашта ремонт яра ха лоацъяра чотах кхы а лакхара толамаш долах цо.

Укх шера доккхий социалистически декхараш тIа я ийца хьинаре къахьегаш я И. А. Горковенкой бригада. Шеко йоацаш теша мегаргда скважинашта шоллагIа вахар луш йолча цун коллективо «Малгобекнефть» НГДУ план толамца кхоачашъеча ший хьаьналча къахьегамца дизза дакъа лоацаргхиларах.

Ю. БАЛАШОВ,
«Малгобекнефть» НГДУ къахьегамен алапен отдела начальник.

Кепатехачун лерагIа

МАЦА ТОАЛУРГБА ФЕРМА БОЛХ

Ерригa хьийцаьа Малгобекски района «Ингушский» совхозо пятилетка къоастамбеча шера паччахьалкхенга шура йохкара халкъа боахама план 102,3 процент кхоачашъяьй. Из кхоачашъеча доккхагIа дола дакъе кхоалагIчей йиъалагIчей шурий фермай коллективаша лаьцад.

Пятилетка къоастамбеча шера хьайбай продукташ дукхагIа яхара яьржача Ерригсоюзни социалистически яхьа юкъе а-яха цу фермай коллективаша кхоачашйир паччахьалкхенга шура, дулх дохкара планащ. ХIаьта цхьоалагIча ферма? Картоев Солса кулгалду из коллектив укх тIеххьарча шерашка хьанийца никъ дIа ца хецаш хьайоагIа. Соахка паччахьалкхенга шура йохкара план 94,5 процент мара кхоачашъяьяц. Пятилетка къоастамбеча шера шура яккхара халкъа боахама план кхоачащ ца яр кхерам оттарах оарц доахаш «ТIадиса декхараш хьаIов» аьнна корта болаш статья кепатехар «Сердало» тIа. Цу тIа яздаьдар С. Картоева кулгалдеча ферма коллективо шура дуккагIа яккхара йолаш йолча торонех бизза пайда эцац, во лелаю ферме шурий учет а, аьнна.

Цу хьакъехьа КПСС Малгобекски горкома хьалхарча секретара нов. П. Г. Кащеева, «Ингушский» совхоза директора нов. А. Гетагажева хоам бир из материал горкома бюро а боахаме а йийца хиларах. ХIаьта долаш дола кхоачамбоацараш дIадахара, дIахо йодача хана уж кхы хургдоацаш болх вIашгIехьбаккхара де мел дезар а аьлд, аьнна.

Хьагучох газетага из жоп дарца кхоачамбаь Iийна хила беза районен совхозен кулгалхой.

ХIанз миштa лел ферме гIулакхаш? Укх деношка тхо хилар цига. ХIама хувцаденнац. Хьагучох ферма кулгалхой дIаIема хила безаш ба тIехьабус... план кхоачашъяц... яхача дешаца. Из сиха лета во лазар да.

Шурийна дика долаш доахан да фермера дараш. Из тешавеш хьахьокх массехк шера вIашта лакхара хьокхамаш доахаш хьабоагIача доаркай толамаша. Масала, Картоева Аняс дIадахача шера кхоачашъяьй нийсдагIча пятилетке шура яккхара план. Пятилетка дIадахача диъ шера ше леладеча доахангара ерригa 17190 центнер шура яккха езача 24203 центнер яьккхай цо. Зооветеринарни бокъонаш йизза кхоачашъеш, доаханна дика Iуьнал дарца цунна карагIдаьннад хIара кхоабача Iаттагара 2000 килограмм яккха езача 3658 килограмм шура яккха. Из хул совхозе хIара кхоабача Iаттагара планагIа яккха езачул шозза совгIа дукхагIа. ХIанз а иштта лакха да цун хьокхамаш: хIара кхоабача Iаттагара 6—6,5 килограмм шура йоакх цо дийнахьа. Иштта дика хьокхамаш да доярка Минаева Лизай а. Ерригача коллективе уж мара бац хIара кхоабача Iаттагара шура яккхара план кхоачашъеш. Дукха ба укхаза цхьан Iаттагара газагара миссел мара шура ца йоаккхаш.

ХIанад из иштта? ХIанaй ферме шура кIезига? Цу хьакъехьа доаркашца къамаьл хилар тха.

Дукха ха я доахан чусопадаь. Iан замалахьарча рационага уж дIаIемадац ала йиш яц.

— БархI етт цамогаш хилнаб са, — халахеташ йоах доярка Мамилова Таьрета. — Варъеша я силос. Из къамаьл ферма бригадирага дIадеш хезар тхона. Цо дувцачунга вIалла лерг хьоккхазар нов. С. Картоева. Оаха из юха кертагIа даьккхача кулг лостадаь тхоца къамаьл доацаш доаркаш болчара дIавахар из.

Лоаьц кулгалхочоа лерттIа болх бе шоашта новкъарленаш еш дола тIулакхаш доаркаша, скотникаша дувцача хана.

Хьайбай продуктивность лакхъяра, шура дукхагIа яккхара, Iаьсашта дукхагIа дулх тIакхетийтара де дезарех, нийслуча кхоачамбоацарех, шоашта новкъа дарех хала а хеташ дукха дийцар доярка Бекбузарова Маккас, Картоев МаIиса, доярка Картоева Аняс, кхыбараша.

Уж дерригa кхоачамбоацараш цу ферме долга ховш бийте совхоза кулгалхой, специалисташ. Из уйла йолаш совхоза керттерча экономистаца Котиев Хьажбийкарца къамаьл хилар са.

— Соахка денз цу ферма балхага хьожийта сона тIадиллад, — аьлар Хь. Котиева. — Шурийна учет во лелаю цига. Доахан деттача хана тIахилац учетчик. Цул совгIа доярка Картоева Аняс яьккха шура еррига дIа ца язъеш тIера дIайоах цо.

Из вIалла ла мегаргдоацаш хIама да. Иштта учет лелаяро торо хулийт паччахьалкхен приемни пункташка дIа ца кхоачийташ шура лечкъае. Из морг дуккха хана денз хьадоагIаш да цу ферме.

Ленина орден лелаеча доярка Картоева Аняс яьккхача шурех соахка дIа ца язъеш 20 центнер йисай. Цу хьакъехьа къамаьл хилар са ферма зоотехник хиннача С. Боковца. «Из хиннад... юхаметтаоттае хьожарва со», — аьлар цо. Из даьдац. «ХIаьта мийра я воал хьо из шура?» — шийга хаьттача: «Кораерғья сона-м»— аьлар зоотехника. Цу хана шурийна учет цо лелайора. Хьагучох «кораяь» хургьяц цунна из. ХIаьта доярка-м 2 тонн шура яшаеннай.

ХIанз ферме латта гIулакхаш хувца деза ха хьатIаэттай.

Пятилетка чакхйоала шу чIоагIа ледара дIадоладаьд. Январь бетта планагIа 20 тонн йоакхаш паччахьалкхенга 16 тонн шура йохка езаш яр из коллектив. ХIаьта ерригa яьккхар 17 тонни еххар 14 тонни мара яц. Иштта дIадоладаьд шу.

Доакъар дика да. Ферме аргIашка дIаетта латт люцерна йол. Из санна дола доакъар республика кхыча боахамашка наггахьа мара дац. ХIара дийнахьа рационагIа дIалелаш барий хьоар, концентраташ я. ХIара дийнахьа централизни ... кормоцехера 8—9 тонн дика кийчбаь барда бахь. Ма дуъа даа ча да. ХIаьта иштта дика доакъар хилча шура кIезига хIанaй?

Цун керттера бахьан совхоза кулгалхоша, керттерча специалисташа тIехьажсача фермашкара болх лерттIа вIаштIехьбаккхара вIалла терко ца елга да, къахьегама дисциплина ла мегаргйоацаш телхаелга да.

Хьайбай продуктивность лакхъяра, шура, дулх дукхагIа даккхара доаркашта, скотникашта юкъе пайда баргболча тайпара яхь йоарж[illegible]. Ше хьанца яхье яьнай хац цхьаккха а доаркана. ХIаьта цхьабарашта планагIа шоаш мел шура яккха еза а хац.

КIезига тIаетталу шура. Цул совгIа ла мегаргдоацача тайпара кIезига я шурий хьоапал — 3,1—3,2 процент. Цу гIулакха вIалла сагота вац совхоза керттера зоотехник нов. Б. Чергизов.

«Тхо ферме долча хана вагIац из», — яхаш раьза бац № 1 йолча ферма хьайбаш леладераш. Тхо цига долхаш тхоца а ва лаьзар цунна, цу ферме долхилга хайча. Из санна йола нов. Б. Чергизова шийн балхацара уйла кхетаеш яц. Хьагучох ферма хьайбаш леладерашта духьала ваха юхь йоацачоа тара да.

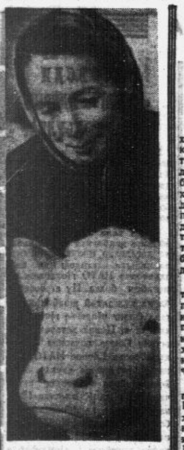
Хьайбаш леладерий уйла къахьегама тIаIоргйолаш вIаштIехьбаьккхабац фермера болх. ДоагIар наха дизза дIакхачийтац.

Белгалдаккха деза, укх тIехьарча кхаь-диъ шера ферме племенной болх вIалла лелабеш ца хилар. ХIаьта укх шера из дIаболабича а хIанзчул тIехьагIа кхо шу даьлча мара хьагучадаргдац цунах хьахула беркат. Мишта тоалургба из даим специалисташ хувцаш хилча.

Цунах пайда балац, ший балхах дог лазаш, дика говзал йола сағ ца оттавича. Специальни образовани йолаш вола кхоъ зоотехник хийцав укхаза цхьан шера. ХIаьта нахаца гIожеи, энжен, болх вIаштIехьбаккха ца ховш вола бригадир кулгалдеш ва. Дика болхлой, говза специалисташ цунца болх бе ца могаш дIаух. ХIаьта фермера гIулакх хьалха ше ма-хиллара ледара долаш хьадоагIа. Бригадир латарах кхы цунца болх бе цамогаш совхоза кхоалагIча отделене шурий ферме дIавахав дикагIвола шиъ скотник. Шоай юртара Инаркъера дIа а ухаш СоагIапчарча ферме болх беш ба уж КартоевгIар хIанз. Цар леладеча доахана Iулий хьокхам цу ферме эггара лакхагIа ба. Нахаца кхетама болх беш воаца, коллектива къахьегам вIаштIехьбаккха ца хов кулгалхо волчара иштта дика болхлой, специалисташ дIаахара бокхе малав?

Цу хаттара жоп лаха мег совхоза, района кулгалхоша.

Т. АРЧАКОВ,
тха спец. корр.

IАЬСИЙ ЛЕЛАДЕЧУН ДОШ

Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртарча отделене шурийтоварни ферма болхлоша башха-дика толамаш доах. Иштта, масала, январь бетта 693 центнер шура паччахьалкхенна дIавла езаш яр цун коллектив, хIаьта дIаелар 713 центнер. ТIеххоачашъяьй цо шура дIаялера февраль бетта план а. Юкъера лаьрхIача хIара дийнахьеи бийсанен январь бетта йоаккхаш хиннaчул 1,5 центнер дукхагIа шура йоакх хIанз ферме. КПСС ЦК-ас, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК-ас дIакхайкаьча Ерригсоюзни социалистически яхьа юкъе а яха, хьалха латтача коллективо дош деннад шу чакхдалалехьа хIара кхоабача Iаттагара 2400 килограмм шура яккха. Укх шера цар лаьрхIад хIара 100 Iатта тIехьа 88 Iаса кхеде. ХIанз доахан дахкаш латт ферме. Iодаь Iаьсий унахцIена да. Царех цхьаккха а Iаса юкъера даьннадац. Цун бахьан да царна Iунал дер йоккха балха опыт йола Iаьсий леладер хилар. Из я Долгиева Зайнап. Укх деношка кепатеха арадаьннача СССР Лаьххехьарча Совета Президиума УказагIа цунна еннай III-ча степена Къахьегама Сийлен орден. КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даь Кхайкарал дувцаш ферма болхлой хиннача собране ше къамаьл деш Зайнапа аьлар:

—1975 шу нийслагIа пятилетка чакхйоала шу хиларах тарра, вайна массанена лоархIаме да. ХIаьта аз а сайгара доагIаш дола дакъа юкъехьоргда укх шера планаш толамца кхоачашъяра.

СУРТА ТIА: «Октябра 40 шу» совхоза Iаьсий леладер Долгиева Зайнап.

Е. МАЛОВА сурти тексти.

Оаха яздаьчун лерагIа

Дукха ха йоацаш тха газета тIа кепатехаяр Ножай-Юртовски района Балансу—Тухчар яха автоникъ капитально тоабеча нийслуча кхоачамбоацарех йола заметка.

Цу хьакъехьа укх тайпара жоп лу редакцега къахьегамхой депутатий Ножай-Юртовски райсовета исполкома председателa А. Батаевас:

«Къахьегамхой депутатий Ножай-Юртовски райсовета исполкомо хоам бу, Балансу—Замай-Юрт — Галайты—Тухчар яха автоникъ капитально тоабеча, 1959 шера 7 апреле арадаьннача РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа хьахьожаеча средствай чотах А. Шерипова колхозо 4 километр дIоахал дола Замай-Юрт — Галайты яха участок тоаяь яьккхай, аьнна.

Балансу — Тухчар яхача автонакъа юхейисача участка капитальни ремонт яра райисполкомо баьча соцамагIа 62 эзар сом ахча къоастадаьд, цигара балхаш укх шера чакхдалийтар духьа».

Лаьтта хьаьндеш ба

Укх шера план 20 эзар тонн йолча кхашка 22 эзар тонн ширдаьнна кхо дилла декхар тIаийцад «Алханчуртский» совхоза механизатораша. Из болх дика вIаштIехьбаьккха чакхбаккхара лаьрхIа план оттаьй специалисташа хIара отделене.

— Бокъонца кхаш тоаде лерхI оаха, — йоах совхоза керттерча агронома Гетагазов Бориса. — ХIара гектара тIа 50 тонн кхоачийташ моттигера удобренеш йохкаргья.

Совхоза цхьоалагIча отделене шера планагIа йиъ эзар тонн йилла езача 15 февраль тIакхоачаш шиъ эзар тонн кхо диллад бIаьсти хьажкIаш дIаелерхIача 80 гектара тIа. Из болх беш Назрановски района МРО-ра совхоза новкъостал де яйта Бекова кулгалду механизировании отряд я отделене. Шийтта сағ ва отряде. ХIара дийнахьа юкъера лаьрхIача 350—400 тонн удобренеш йохк цар кхашка.

Къаьстта дика вIаштIехьдаьккхад лаьтта хьаьнделга совхоза кхоалагIча отделене. ПланагIа укх шера кхашка кхо эзар тонн удобренеш яхна езаш хиннaчa хIанзле 3,5 эзар тонн йиллай.

Механизаторашта юкъе къаьстта хьинаре болх бу лафеташ тIа удобренеш тIаювтташ волча Полонкоев Израила, кхашка уж дIакхухьача Цечоев Iаддал-Мажита, Цечоев Хьамида, Костоев Исраила.

Йоакхо яьй совхозе гурахьа йиначa культурашта подкормка яра болх ший ханнахьа дIа а болабаь чакхбаккхара. Цу гIулакха 3000 центнер минеральни удобренеш Iалашъяьй.

И. БАРАХОЕВ,
тха штате воаца корр.

КОЛХОЗХОЙ ДОККХИЙ ДЕКХАРАШ

КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарало юрта боахама къахьегамхой тIахьех лаьтталица йоала продукци: ялат, шекара свекла, баьцалдараш, сом, кхьяр; хьайбай продукци: тха, фуаш, дулх, шура алсамйоаккхаш, продукце дикал лакхъеш хадданза къовсам лоаттабе, лаьтта хIара гектарах, юртбоахама техникaх, тайп-тайпарча удобренеех мамогга дуккагIа пайда эца.

ДIадахача шера декабрь бутт тIаккхаччалца 51 колхоз яр республике. Декабрь бетта кхаь колхозах совхозаш йир. Республике 48 колхоз я. Царех дукхагIчар кхоачашду шоашта хьалхашка латта керттера декхар — ялат кхеделга из паччахьалкхенга дохкилгеи.

Иштта, 41 колхозо нийслагIча пятилетка диъ шера планагIа 195,9 эзар тонн дохка дезаш хиннача, 208940 тонн ялат декхар соахка, хIаьта шекара свекла — 14,2 эзар, тхьамка — 1,2 эзар, сом — 1,4 эзар тонн дуккагIа бехкар. Цхьабакъда генараш планагIа дохка дезачул 10,3 эзар тонн кIезигагIа декхар дIадахача диъ шера.

Из кхоачамбоацар нийсделар генараш кхедеча ткъаь нийснех итт колхозо из культура кхеяра планаш хIара шера кхоачаш ца яр бахьан долаш.

Кхоачашъяьнзар колхозхоша паччахьалкхенга баьцалдараш, комсаш йохкара диъ шера план а.

Баьцалдараш кхедеча ткъаь пхийттех 13 колхозо кхоачашъяьнзар шоай планаш. Царех дукхагIьараш Сунженски районера я.

Геттара тIехьабусаш ба колхозашка хьайбай боахам. Диъ шера паччахьалкхенга дехка дулх планагIа дохка дезаш хиннaчул 2 эзар тонн кIезигагIа хилар, хIаьта шура — 4,9 эзар тонн, тха — 2670 центнер, фуаш 2752 эзар кIезигагIа декхар.

Бакъда, доахан, жа, хьакхарч коа тIара оалхазараш дика дийбад. Торонех нийсса пайда а эцаш болх вIаштIехьбоаккхе цу гIулакхо йиш хулийтаргья паччахьалкхенга хьайбай продукци йохкара план толамца кхоачашъе а, цул совгIа дулх, фуаш диъ шера тIадиса декхар дIатоккхаш дохка а.

ХIаьта мишта кхоачашдир колхозхоша дIадахача шера шоашта хьалхашка лаьтта декхараш.

Паччахьалкхенга ялат дохкара план — 107 процент, шекара свекла — 129 процент, коартолаш — 106 процент, сом — 130 процент, баьцалдараш дохкара план 105 процент кхоачашйир. Цунца цхьана, генараш, комсаш, харбзаш пасташи йохкара планаш кхоачашъе карагIдаланзар. Халкъа боахама планагIа паччахьалкхенга дохка езаш хиннaчa хьайбай продукцех, масала: тха 2124 центнер, фуаш — 3338 эзар, дулх — 874 тонн, шура — 269 тонн кIезигагIа ехкар.

Къаьст-къаьстача колхозашта юкъе ялат даккхаран из паччахьалкхенга дохкаран чIоагIа тIехьайнсар Сунженски районера яраш. Иштта, цу района «Красная Армия» колхозо дIадахача шера халкъбоахама планагIа дохка дезаш хиннaчул 393 тонн кIезигагIа ялат декхар, хIаьта XX партсъезда цIерагIча колхозо — 139 тонн, «Красный Октябрь» колхозо — 121 тонн, XIX партсъезда цIерагIча колхозо—319 тонн, «Путь к коммунизму»—731 тонн, «Восход» — 101 тонн, Орджоникидзе цIерагIча колхозо — 339 тонн кIезигагIа декхар.

Из бахьан долаш 4189 тонн ялат тIадисар колхозашта тIехь тIайоагIача хана дIатакха дезаш.

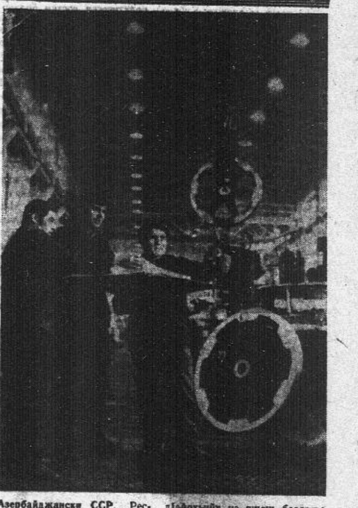
Цу района дукхагIдолча боахамий бехкагIа кхоачашъе карагIдаланзар колхозашта паччахьалкхенга шура йохкара дIадахача шера план а, хIаьта дулх дохкара план керттерча даькъе Малгобекски района «Кавказ» колхоза, Наурски района «Россия» колхоза, Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза бехках кхоачашъюдаланзар.

Уж кхоачамбоацараш нийсделар юртбоахама культураш кхееpaша севооборотех, минеральни органически удобренеех, хьункъам алсамбаккха йиш хулийтача кхыча торонех нийсса пайда эцаш боацандаь, хьайбаш леладерий болх вIаштIехьбаккхара йоагIа йоакхо еш йоацандаь, из бахьан долаш цар шоай болх тесса лелабаьндаь, лоадамбоацаш да аьнна хеталуш доле дукха кхыдола кхоачамбоацараш нийсдолийташ хиннадаь.

Доккхен бехктокхамен декхараш латт укх шера республика колхозхошта хьалхашка. Иштта, паччахьалкхенга 51,1 эзар тонн ялат, 7,7 эзар тонн генараш, 55,5 эзар тонн шекара свекла, 33,5 эзар тонн баьцалдараш, 8,5 эзар тонн сом, 1610 тонн тхьамка, 2,2 эзар тонн коартолаш, 13,4 эзар тонн дулх, 36 эзар тонн шура, 2300 тонн тха, 26 миллион фуъ дохка деза цар, 1976 шера 1 январе доккхий хьайбаш 79,6 эзар, царца 26 эзар етт, хьакхарч 56,1 эзар, жа 400 эзар хилийта дош деннад. Цул соагIа тIадиса декхар дIатакха дезаш а да.

Хьалхашка латта декхараш кхоачашде йиш йолаш ба колхозхой. Эшар фуд? Из да болх лерттIа вIаштIехьбоаккхилга, юртбоахама продукци алсамъяккхара йолча торонех бизза пайда эцар.

Х. МАХИТАРОВ,
республика юрта боахама министерства воккхагIвола экономист.

Азербайджански ССР. Республике хьалха латтача предприяте лейтенанта Шмидта цIерагIча Бакински машиностроительни завода коллектив пятилетка чакхйоалача шера къахьегама вахте а этта толаме болх беш я. ТIехь-тIехьагIа шерагIа яржаш латт завода цехашка производстве керда техника юкъейоалаяра, станокех дукхагIа пайда эцара, дикагIа йола продукци арахецара тIехьара социалистически яхь. Яхье керте латтараш коммунисташ ба. Цар инициативах цехашка вIашагIъеххай техника карагIдаьнна кердадараш сихагIа балха юкъе доаладеш йола творчески бригадаш, бIаьш болхлоша хьинаре кхоачашъю къахьегама овсарле лакхъяра хьакъехьара шоай планаш. Продукце дикала традиционни Ди белгалдарга хьежжа хIара кIирагIа укхаза чакхдоах дисциплина денош а.

300 болхлочо кхоачашъяьй пхе шера заданеш. Арахецача продукцех 90 процент яр заводера вIехдикен дикен йолаш дIайохьийт из эшаш бараша. Продукце шн тайпа паччахьалкхен дикала Знак енна я.

ЧIоагIа теркам бу укхаза къона болхлой кхетамца кхебара. Предприяте шерра даьржад боккхагIбараша, опыт яраша къонабарашта новкъостал делга.

Керда, доккхий довзонаш белгалдаьд коллективо: цо лаьрхIад 1 декабрь тIаккхоачаш продукцена реализаци яра пхе шера задани кхоачашъе а къахьегама овсарле лакхъяра йола пхе шера план 10 процент тIехкхоачашъе а.

СУРТА ТIА: 1975 шера технически эргаяьккха предприятии тоаярца ювзаенна лоархIаме мероприятеш чакхъяха езаш ба шмидтовцаш. Механо-сборочни цеха реконструкци яра план ювцаш ба (аьрдехьара аьттехьа) смена начальник Бедиров Таир, цеха начальника заместитель Усов Юрий, профкома председатель Амирджанов Аркадий.

А. ТАВАКАЛОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

гIулакхаш леладераш а цар дай-ноахой а дIабовзийтара фу ду газето? Долчча тайпара оале, дукха хIама дац. Кепатеха араьккхай района прокуроро а халкъа судахочо а язъяь массехк материал, кхычарна цхьана уж во гIулакхаш а дувцаш юрташка хиннача сходашкара отчеташ. Бакъда, из кхоачамболаш дац. Дика хургдар газето районе кхычахьара хьатIабаьхкача къонача специалистех а цар балхах а дукхагIа иадоре, цар беш бола болх вайнаха чIоагIа эшаш хиларах дукхагIа дувцаре, доккха хатар хиллалца ва а Iеш моттигерча Советаша, боахамий кулгалхоша, партийни организацешa лерттIа болх бе а салаIа а къоначa специалисташта эшачун йоакхо мишта ю хьожаре ЗаконагIа довца хIама хилча-м хулиганаш бехктоххаме оза прокуратура а суд а ма-йий. ГIулакх цу тIа дIатIаккхачалехьа оарцагIдала декарийна да газет...

«Ленина байракха» оагIонаш тIа дукха еце а нийслу къахьегамхошта, дешархошта интернациональни атеистически кхетам балара школанех культ просветучреждененаш бу болх бувцаш йола тайп-тайпара материалаш. Цхьабакъда царех дукхагIьараш тIагIоллара язъяьи массанена ховш доаза-шк дар дувцаш я. Газета тIа нийслац наха интернациональни атеистически кхетам балара Iоаьь опыт кIоаргга йоашхаш йола материалаш.

ДIадахача шера 18 апреле газето кепатехар «Юрташкарча активистий декхараш» яха материал. Цу тIа хоам бора Ачалкхенашка, СоагIапча, Кердача Редакте коммунисташа, депутаташа, партийни боахамий органий кулгалхой юкъе а болаш парте горкомо совещанеш-семинараш яьй, яхаш. Цига дийцар къахьегамхошта интернациональни атеистически кхетам луча, дIаяхача замах юхедисача вочa гIулакхашта духьала къовсам лоаттабеча нийслуча цIенхашттарча кхоачамбоацарех, из болх дIахо йодача хана товбара керда формаш методаш белгалйир. Газето яхачох, берригa активисташ нах балча а уж балха болча а ца болх бе декхарийла баьбар.

Кхетадеш ма-хиллара, парте горкомо дIадоладаьр Iалашъяете чIоагIа эшаш а лоархIаме а гIулакх да. Укхаза ший парь тийни комитета новкъостал де газет оарцагIдала дезар аьнна хетаду. Цхьабакъда, «Ленина байракха» цхьанна а номер тIа яц шоашта тIадилла партийни декхар активисташа кхоачашду е кхоачашдац хьахьокхаш йола материалаш. Из цхьаккха хIама ца хилча а ца дийцача а санна дицдаьд газето. Цу тайпара масалаш кхы а доаладе йиш я.

Цо цIаькха а хьахьокх районa къахьегамхошта интернациональни атеистически кхетам балара болх газето цхьа лостам боацаш, цкъа дIадоладаьр чакх ца доаккхаш, хьалхагIа ше кепатеха материалаш теркал а ца еш лелабелга.

«Атеизма темаех» яхача рубрикана кIал газета тIа араьннай «Безача дезала» юхь» яха М. Нашхоева язъяь а «Шейхий» культ исламе» яха М. Мумадова язъяь а йоккхий статьяш. Автораша долчча тайпара гучадоах дына керте латтараша: шейхаша, моллаша леладаь бIеха гIулакхаш, вай республике Советий Iаьдал доаккхача а чIоагIдеча а хана лаьттача ирача классови къовсамах дувц.

Царгара дIайиккхача газета тIа шоана кхорорггьяц дына тоабай реакционни гIулакхаш хьахьокхаш йола корта бола материал, гIалгIай меттала язъяьр хIаьта а. Газето къаьстта ледара дувц наха атеистически кхетам балара къахьегама коллективашка, партийни комсомольски организацешка беча балхах.

ДIадахача шера арадаьннача газеташка хьежачоа районе цхьаккха а дына секта яц аьнна моттаргда. Бакъда, из гаьнна ишта дац. Дуккхача малгобекски юрташка хIанз а вIашагIбетталу мурдаш, шоай бIеха гIулакхаш леладу моллашеи дына тоабашта керте латтарашеи, моттигаш нийслу кхалнаьха бокъонаш теIаеш, мехкарий удабеш, кхыдола зуламе гIулакхаш леладеш. Газето боагIача тайпара гучабахац уж леладераш, дына культех дола законодательство телхадераш, административни органаша бехктокхаме оза оттавича мара дувцац уж санна долча хIамаех.

Наха атеистически кхетам белара боккхача лоархIаме да Iилма - естественни пропаганда лерттIа вIаштIехьйоаккхилга. Из болх тоабе ерригa торонаш я газета: районе къахьегаш ба лакхера дешар дийша дукха нах, царна юкъе кIезига бац гIалгIай а, бакъда, уж цу балха юкъеозара газето хайра хIама дац.

«Дын медицинеи» яхача статья тIа Ачалкхерча участкови больница керттерча лоро Х. Точкева язду: «1914 шера митрополита А. Веденске язхийцар «Кераста дын мархен хIанзара медицинеи» яха книжка. Цу тIа цо белгалду массехк тайпара мархаш...» Хаттар отт, фу пайда лургба цу тайпарча статьяс? ГIалгIай лорага гIалгIашта дувцийта кхы хIама корадаьдац - хьогI газета? Хьанна эш цу тайпара «пропаганда».

Лоацца аьлча, къахьегамхошта интернациональни атеистически кхетам баларах дувцача цIенхашттa кхоачамбоацараш дувлийт «Ленина байракх» яхача газето. Царех керттердар да из болх цхьа лостам боацаш беш хилар. Газето дукхагIа язде деза наха интернациональни атеистически кхетам балара къахьегама коллективашка, партийни комсомольски организацешка, района школашка дечох, шерагIа дIайовзийта еза цу балха дикагIйола опыт.

Цунца цхьана гучабаха а болчча тайпара наха дIабовзийта а беза законагIа доаца гIулакхаш леладу дына тоабашта керте латтараш, моллаш, мурдий туркхаш, тхьамадаш, наха юкъера барт эгIабе гIертараш, дIаяхача замах юхедиса нийрча гIулакхаш леладераш.

Района ерригача юрташка хиннача сходашка вIашагIъеххаяр массалара комиссеш. Цхьабакъда газето кIезига дувц цар беча балхах, лерттIа дIайовзийтац дикагIчар опыт.

Интернациональни атеистически кхетам балар тоадара республика районашка вIашагIъеххай атеизма советаш, ерригача юххьанцарча партийни организацешка къоастабаьб атеистически болх бе беза нах. Иштта да Малгобекски районе а. Цхьабакъда, «Ленина байракха» оагIонаш тIа цар балхах оалаш хIама дац.

Геттара нийса доацаш хIама да газета тIа гIалгIай къамах болча наха шоай меттала язъяь атеистически темаех йола а дынах хьадача наха язъяь йола а материалаш вIалла а ца хилар.

Парте областной комитета X пленума решенеш тIа белгал ма-даккхара, къахьегамхошта интернациональни атеистически кхетам балар дуккхача шерашка бе безаш болх ба. Цудухьа «Ленина байракх» яхача газето, цун авторски активо керттерчоа теркам тIабохийташ а, лостам болаш а, тIатIертта а бадза баргбац из.

М. ХАМХОЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Социализма мехкашка

КӀор а хьувкъам а

Германски Демократически Республике промышленность чӀоагӀа дегӀаахар бахьан долаш хӀара шера тоъал кӀезиг-лора юртбоахама культураш дӀаюв латташ. ЛаьрхӀад, масала, алхха тайша кӀор боахача промышленносто укх пхе шера (1971 — 75 шераш) ГДР юрта боахамгара 150 эзар гектар дӀайоаккхаш хилар. Цудухьа республике тӀаийцад кхы балхаш даь дохадаь латташ дӀаде мегаргдолаш юхаметтаоттаде промышленни предприяти декхарийла ец дола закон. ХьалхагӀа михаген хиген латта доха ца дайтар духьа кӀоъаргаши гаьнаши дӀаювгӀар цига. Гумбольдта цӀерагӀча Берлински университета Ӏилмахошта кораяьй мелиораци, комплексни удобрени елга, мехка Ӏалаьмате дукха Ӏайна шортта кӀир йоалла тайшача кӀора шлак тессилга шийна чулоацаш йола керда, дарегӀен эффективни способ.

ХьалхагӀа гуччахьа пайдане оахкалаш йоахаш хинна территори юрта боахама пайдана хинна ца Ӏеш, гобаьккха дӀевгӀа гаьнаш а хьадаь Ӏамаш а долаш йола салоӀа зона хулаш йоагӀа.

АПН.

Хьаьший тӀаэцаш я Брно

Брно яхача чехословацки городера ярмарочни городок цӀаккха а яьсса хилац. Апрель бетта тӀеххьарча шин кӀирагӀа халкъа эшача товарий дунен халкъашта юкъера выставка хургья укхаза, хӀаьта сентябрь бетта юкъе — машиностроене хьаьнча хӀамай выставка. БӀаьстан юхьерчен гурахьарчен традиционни хьажарел совгӀа, укх шера укхаза хургья дунен халкъашта юкъера массехк специализированни выставка. Царна юкъе а къаьстта безам тӀабодаш я сварочни техника, печатнин упаковочнин машиний, торгови оборудоване, гӀишлой материалий экспозицеш. Брненски ярмарка дирекце баьча хоамагӀа, доазол дехьарча экспонентий безам чӀоагӀа тӀаозаш я иштта «Керда школа» яхаш хургйола дешара пособей выставка а.

(Прагопресс—АПН).

Ганзаш лехараш

Уж лех Венгре территорех нийсса ах миссел хӀана даьшна долча латташка: Куба — Орьенте провинце, Сьерра — Мээстра яхача легендарни лоамий босешка, Фидель Кастро эскар латаш хинна моттиг хӀанз венгерски геологаша тохкаш я.

СЭВ-а органаша декхар оттадаьд — Кубей геологически карт оттаде (масштаб 1:250000). Из кхоачашду СССР, Болгаре, Венгре, Польше Ӏилмай академей болхлоша. Венгерски «ганзаш лохараша» укх диъ шера карт уттадеш латт кхо миллион саг вахача Орьенте яхача провинце. 20 эзар моттигерча латтан породай образецаш хьанийцай цар, карта тӀа яьккхай Атлантически океанагара Карибски фордага кхаччалца йола моттиг. Царна кораьй агат, кхьйола ах безача маьхен безача маьхси кхертӀелгаш а хӀаьта иштта хром, вольфрам, кхьйола пайдане оахкалаш а йоахка породаш.

Ӏан экспедици чакхъяьнначул тӀехьагӀа гавански лабораторешка дӀахо болх беш ба тохкамхой.

(Будапресс—АПН).

Чаь пела

Вьетнаме мел хиннача сагахов, укхаза чай ахкан йӀайхача хана хьогал йоаеш, Ӏан шийлача деношка вӀоахвеш, хоза хьеж йолаш дола малар долга. ХӀанз укх сахьата лаьрхӀадац ДРВ-е из мел мол, цхьабакъда повкъоста Донга алхха балха тӀа масса пела чаь мол хайиш я. Шанглорча хӀара дийнахьа 13 тонн гаргга чай арахецаш йолча чаь фабрике дегустатор ва из.

Хоза хьаж йолча чӀоагӀача малара пела а молаш Донгацен фабрика директорца Тхань Ван Фьонгацеи къамаьл деш дагӀа тхо.

— «Чам боаккхаш» молача хӀара пело, аьлар Донга,—чам, хьаж, бос миштаб хойт заказчикашта дӀаяхьийта хийчъяьча продукце 440 килограмм йолча парте... Халача хана — 1972 шера, Пентагоно хьоабаь фегара тӀом латтача хана хьалъе йолайир тха предприяти. Фабрикана проект оттаьяр советски специалисташа, цар новкъостал дир из хьалъеча а цул тӀехьагӀа производство вӀаштӀехьйоаккхача а. Тхона коталон, вай халкъий доттагӀала символ а хинна дӀаэтта предприяти 1973 шера декабре болх бе йолаялийтар.

— Дег тӀарча безамца бувц тханцига советски доттагӀий, тхона новкъостал даьй оаха дӀадоладаьча гӀулакха тха гӀаддахар тхоца цхьана дийкъаи. бола гаьнарча Грузера дуккха викалаш, — йоах директора. — Шоигла баьццарен Ӏаьржен чай ухийт оаха хӀанз дуккхача социалистически мехкашка. Ший проектии низага кхаьчай предприяти. Коллективо декхар тӀаийцад хӀара шера доаккха чай хьалхагӀа 15 а цул тӀехьагӀа 20 а тоннага дӀакховчаде аьнна.

Ю. ЧУРЬЯНОВ,
АПН соб. корр.

Ханой.

«ЦӀе мак»—илле фестиваль

1975 шера октябре Болгаре эгтара хьалха «ЦӀе мак» яхача политически илле фестиваль хургья Благоевграде. Цун программана юкъейоагӀа болгарски композиторий политически илле конкурс, организационни комитето бехарагӀа фестивале хьоашалгӀа баьхка хургболча доазол дехьарча цӀи хезача илланалархойи ансамблейи концертий конкурс.

Конкурсе дӀачуэц къаьгга политически лостам болаш йола произведенеш. Кхаьнега кхаччалца иллеш Димитровски коммунистически хагирхой союза ЦК-ага дӀачутела йиш я хӀара авторга 1975 шера 1 мартал тӀехьа ца доалийташ. Теннарашта совгӀаташ лургда: «ЦӀе мак» яха йоккха преми, хьалхара, шоллагӀа, кхоалагӀа премеш — иллей автораштен уж оаларашта, болгарски композиторий Союза премй — политически илле даькъе къаман музыкальни стиль хьаяра гӀулакха эгтара дикагӀа хӀамаш карагӀдаьинараш та, Благоевградски окружной халкъа совета преми — патриотически темана хетаяь эгтара дикагӀйола произведени дагалацарах.

(«София-пресс»—АПН).

НАТОВСКИ «ФАЬЛГ» ЯДЕРНИ ГЕРЗАЦА ХЬУЛБАР

Укх тӀеххьарча ханй норвежски прессо кӀезига яздац Къилбаседа форда тӀа мехкдаьтта дакхара бурувдетта платформаш хьаяха гӀерт яхаш болча, малаш-б ца хоача террористех.

ХӀанз хала да ала, из «фаьлг» арабаккха эгтара хьалха дагадехар малав. Цхьабакъда къаьта кхетадеш, да цаӀ, цхьадолча НАТО гӀозараша из могабеш болга. Цу агрессивни блока кулгалхой шоай къилбаседа фланг чӀоагӀъе гӀерта дукха ха я. Царна хетачох, Советски Союза доазонна юхе, къилбаседа Европе НАТО бӀунаша хӀара шера дукха чакхйоахиц йола маневраш кхоачамболаш яц. Кхыметтел 60-ча шерашка а къилбаседа-малхбоален Атлантике НАТО членаш долча мехкий кемаех дайм кийча хургйола тӀема-форда низий эскадра вӀашагӀйоллара проекташ хьувзаш бар натовски лидераш. Цу проекта авторашa лийрхӀачох цу кемаш тӀа ядерни гера хила дезаш дар.

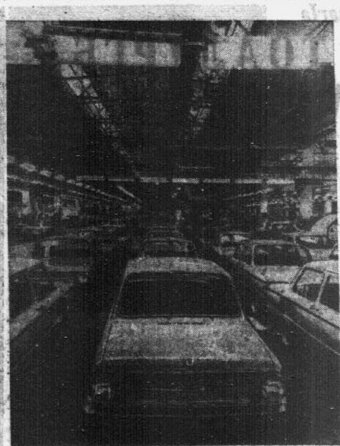
Де лаьрхӀар чакхдаланзар. Цхьабакъда из могаде гӀийртараш, гучох, хӀанз а тӀехь саца лаьрхӀа бац. Кхы дикагӀа хила йиш йоацаш накъадаьлар царна террористех дувца арадаьккхар. ХӀана керда уйлаш кертa чу есса хьувз НАТО генералитет — НАТО членаш долча массехк мехкий лаьрхха йола тӀема-форда низий соединени вӀашагӀйолла... бурув детта платформаш лоралра. Иштта лерхӀаш да платформаш тӀа НАТО стационарни посташ оттаелген Къилбаседа форда массехк зоне кемаш лелийтаргдац аьнна дӀакхайкаделген.

Цу тайпарча планаша лерхӀаш дар гуш да. Дика кхетаду из Норвеге прогрессивни низаша а. Норвеге аьрдехьарча низий блока (Социалистически хоржаш йолча союза, цунна юкъейоагӀа Норвеге коммунистически парти а) тӀеххьарча пленумо тӀаийцача заявлене тӀа белгалду: «...Къилбаседа форда тӀа НАТО ВМС лаьрххӀа йола соединенеш вӀашагӀйохкара планаша, бурув деттача платформаш тӀа НАТО персонал хиларо мехка мехкдаьтта ресурсашта лоаттабу къаман тӀахьожам мелбергба. Къилбаседа форда районе кхохкам чӀоагӀбергба»,

Общественносто еча протесташа корзагӀдаьхад НАТО гӀозараш. Норвежски столице каст-кастагӀа аха баьннаб боккхий хьаьший — Европерча НАТО тӀема герзашцарча низий главнокомандующи вола американски инарал А. Хейг, НАТО тӀема комитета председатель английски инарал Р. Хилл-Нортон, иштта кхыбараш. Алкха уж ба шоай аьттув болча хана НАТО блока системе из керда хӀама хьахколла деза яьхараш.

Къилбаседа Европе кхохкама керда моттиг хьаяра тӀадерзадаь натовски военщинас деш дар Европе кхохкам кӀаьлбара процесс толамца дегӀаахар юхасоцаде, халкъашта юкъера машари тешами чӀоагӀбалара новкъарле е гӀерташ дола арГӀанара хӀама да.

В. СТРЕЛЬЦОВ,
АПН соб. корр.

«Коммунар» яхача Запорожски автомобильни завода коллективо хьа а яь йоккха дӀаяхийтай ЗАЗ-968 А яхача кердача моделах йолча автомобилий хьалхара парти. Цу модела юкъе доаладаьд 40 совгӀа конструктивни хувцамаш. Машина двигатель 40 говра низ болаш я.

СУРТА ТӀА: ЗАЗ-968 А моделах йола микролитражни автомобиль арахецача цехе.

А. КРАСОВСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

Лоацца хоамаш

КЕРДА БАНИ

Бани ца хилар бахьан долаш, лувча Нестеровске аха безаш хулар тха юртахой укх тӀеххьарча ханналца. Из атта гӀулакх дацар, Ӏай шийлача хана хӀаьта а.

Керда хьалъяь дика бани я юрта болх беш соахка деиз. Наьха хьашташ кхы а дикагӀа кхоачашдара цун коа хьалдеш латт столови а парикмахерски а чухургйола цӀенош.

Х. ГАНИЕВ,
Краснооктябрьски юртарча юкъерча школа IX-ча класса дешархо.

КИНО ГОЙТАРАШ ЯХЬЕ БАЬННАБ

Социалистически яхье дика тӀаламаш доах Урус-Мартана районерча кинофикаторaша. ДӀадахача шера социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхар районни культура ЦӀагӀа кино хьокхаш бараша (технорук Одаев Ӏарби, киномеханикаш Абросимова Айзани Бечербиев Ӏийсан). 132 процент кхоачашъяьй цар шера план. ШоллагӀа моттиг шера план 122 процент кхоачашъяьча ГехтӀарча кинотеатра болхлошка я (киномеханик Джамулаев Ӏадлан), кхоалагӀча моттиге ба ГӀойтӀара кино хьокхараш (киномеханик Сатуев Ахьяд). ХӀаьта районерча кинофикатораша социалистически яхье республике шоллагӀа моттиг яьккхай.

КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даьча Кхайкарла жоп луш укх шера план 5-ча декабрен еррига пятилетка шо бутт хьалхен кхоачашъе дош деннад Урус-Мартана районерча кино гойтараша.

Я. ЦУЕВ.

САКЪЕРДАМЕ А ПАЙДАНЕ А

ХӀара шера шерлу республикера къахьегамхой доазол дехьарча мехкашка экскурсешка ухилга. Сакъердаме а пайдане а яр вай республикера халкъа дешара болхлоша Индеи Шри-Ланка Республикеи яь экскурси. Вай мехкахой хилар цу мехкий городашка, паьха вахарга, къаьнача замай культура памятникашка хьожаш.

Укх шера март бутт чакхбоалац Грознера Будапеште гӀоргья доттагӀала поезд. Цунца вежарашха йолча Венгре гӀоргва 300 совгӀа Нохч-ГӀалгӀайчен къахьегамхо. Цар дакъа лоацаргда Советски Эскаро Венгри фашистех мукъаяьккха 30 шу дизар дездеча.

Кхы а дуккхача мехкашка экскурсе гӀоргба вай мехкахой укх шера.

А. СЛАВКИН.

ШАХМАТЕХ ЛОВЗАРИЙ ЯХЬАШ

А. П. Чехова цӀерагӀча библиотеке дӀахьош я культура болхлой союза обкома коллективашта юкъе шахматех ловзаш хьалхле яккхара йола яхьаш. 1975-ча шерарча республика спартакиадах лоархӀаш я уж.

Хьалхарча группе финале ловза бокъо яккхара тӀатеӀа къувсаш яр Нохч-ГӀалгӀай паччахьалкхен филармонера, «Сердалон» «Ленинан никъ» газетий редакцешкара, культура министерствера, телевидене студера, КПСС горкомера командаш.

Пхе туре лайзачул тӀехьагӀа дикагӀа хьокхамаш дахарца финале ловза бокъо яьккхар филармонерчеи (Х. Наурбиев, Ю. Дениев) КПСС горкомерчеи (А. Арутюнов, Г. Костюченко, Н. Газарьян) шахматистий командаша.

Къаьст-къаьстача шахматистий ловзар лаьрхӀача, массарел котваьлар хьалхарча улга тӀа ловзаш хинна «Сердало» редакцера М. Хаматханов. Яккха йиш йолча пхеннех 4 очко яьккхар цо.

ХӀанз дӀахо хьош я шоллагӀча группе ловзача командашта юкъера яхьаш. Кхо тур чакхъяьнначул тӀехьагӀа хьалхарча моттиге ба облсовпрофера шахматисташ. Царел дукха тӀехьа яц Х. Нурадилова цӀерагӀча театреи «Заветы Ильича» газета редакцеи командаш а.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ,
яхьий керттера судахо.

США. 1975 шу исторе юкъе гӀоргда «Апполон» — «Союз» яхача космически кемашца хьалххара цхьана яьча экспериментальни полета шу санна.

Цу полета программагӀа шинна а мехко лерхӀ вӀашагӀхотташ йола устройство цхьана хьае а космосе цунна тохкамаш це а, хӀаьта иштта тайптайпарча системех дола шикема бӀарчача цхьанне санна юкъа болх бергболаш дӀанийсде а. Юкъара декхараш кхоачашдергда экипажаша а — советски космонавташеи американски астронавташеи.

СУРТА ТӀА: советски космонавташ В. А. Шаталов, В. Н. Кубасов, А. А. Леонов Хьюстоне космически полеташта управлени еча центре болча хана.
ТАСС фотохроника.

ПТУ ВАХАР

СИЙ ЛАКХА ЛОАТТАДЕШ

Шерагара шерага чӀоагӀ а лу шер а лу вай мехка профтехобразоване система, тоалу цун дешара материальни база. Цу гӀулакхо торо хулийт 1200 гаргга йола професси Ӏомаяь специалисташ халкъа боахама кийчбе. Профтехучилищай болх дӀахо тоабара Ӏалаьмате боккхача лоархӀаме ба дукха ха йоацаш юртбоахама болхлой кийчбу профтехучилищеш дукхагӀа яхкара а цар болх дӀахо тоабара а хьакъехьара КПСС ЦК-н СССР Министрий Совети соцам.

Тха училище а я шийн оагӀорахьара из декхар кхоачашдеш — оаха кийчбу совхоза кхашка къахьегаргдола трактористаш, промышленноста — токараш, слесараш, инструментальщикаш, промышленни оборудоване на ремонт ю слесараш, шофераш, автослесараш.

Училище йистеяьккха баьнараш тахан сийленца болх беш ба юртбоахама, промышленни предприятешка, автотранспортни боахамашка. Хьинаре къахьегарца белгалбаьннараш дукха ба царна юкъе. Дог гӀоздоахаш безаме каьхаташ дукха яздаьд училище цӀерагӀа городашкара Куйбышевера, Ростовера, Орджоникидзера, Потера, кхычахьара тха выпускникаш бувцаш, цар хьинарах, говзалах доккхал деш.

Ер керда шу доладаллалца юкъера дешар Ӏомадацар тха профтехучилище. ДӀадахача шера 1-ча сентябре денз юкъера хургйолаш эргаякхай из. Цунца дувзаденна хувцамаш хиннад педагогически коллективе, дешара материальни базе — балха опыт, дешар дукхагӀа дийша, говзал лакхагӀа йола специалисташ тӀакхийттаб, керда дисциплинаш хьех, дешара кабинеташ эпаш йолча оборудованеца, технически кхоачамца Ӏалашъяьй.

Лакхара дешар дийша а юкъера специальни дешара заведенеш йистеяьха а ба керда хьехархой гӀалгӀай йоӀ Парчиева Махьмада Наталья, Измайлов Исраила Хаматхан, Оздоев Султан, Костоев Якъуб, Бештоев Муъса, кхыбараш. Балха опыт йоккха йолаш а шоашта ховш дар къонабараштa дӀахьехаш а ба хьехархой Тимурзиев Башир, Ведзижев Мухарбик, воккхагӀвола мастер Точиев Ӏалаудин, кхыбараш.

Хоза кийчъяь мел эшар чухь долаш я тракторий, юртбоахама машиний кабинеташ, тӀема кабинет, металлай технологе кабинет, автокласс, химкабинет, обществоведени эстетикеи хьеха кабинет, слесарийи токарийи спецтехнологе кабинет. ХӀара кабинете кхоачам болаш гойтара пособеш, технически средствашъ я. «Одесса-10», «Украина» яхача кинопроектораша дешара а художественни а фильмаш хьувкх дешархошта.

Керда хьайиллай хоза кийчъяь актови зал, болх беш я шийна чухь шортта литература дола библиотека, хоза дешара зал. Цу чухь кийчъяь атеистически, интернациональни доттагӀала, тӀема уголокаш я. Къилбаседа Кавказерча вежарашха йолча автономни республикай йоазонхой произведеней выставка я къаьстта библиотекашка дешара зале хьалъоттаяь.

Дика болх бу шашкай, шахматий, кӀалтохаргах летарий, самбо, футболах, волейболах ловзарий, хьежоргах топ кхуссарий, яйгача атлетика, кхыйолча спорта секцеша. Республикерча командашта юкъе яхье баьннача тха спортсменаша хьалхара моттигаш а йоахаш дипломаш даьхар топ нийса кхоссарах, самбох, яйгача атлетиках. Масала, самбо къовсаме баьннарашта юкъе хьалхара моттиг а яьккха Нохч-ГӀалгӀай АССР-а чемпион хилар производственни хьехам луча группа мастерах нов. Тоховов Даудах. Топаш нийса кхувсарца белгалбаьлар дешархой М. Мурзабеков, И. Камурзоев, Х. Оздоев, Х. Килоев, С. Яндиев, А. Матиев.

ГТО комплекса нормаш кхоачашъяь 200-нел тӀех дешархо во училище, 50 спортсмен-разрядник кийчваь укх шера, 18 юкъарафизкультурни болхло Ӏомаваь. Технически творчества кружок а я я дика болх беш.

Группашта юкъе шерра яьржай коммунистически къахьегама группа яха сийлен цӀи тиллийтара тӀехьара социалистически яхь. ХӀанз из сий дола цӀи лелаеш 4 группа я тха. Дукха къахьийгад цу гӀулакха мастераша Хулагов Исраила, Гиреев Махьмада, Килоев Хьасана, Костоев Якъуба.

ХӀара декадах социалистически яхьа итогаш ю профсоюзни комитето, комсомола комитета членаш, группай мастераш юкъе а болаш. Котъяьннача группана къарара-кара тела цӀе вымпел лу. ХӀанз из вымпел дешара шу доладелча денз кхозлагӀа кхаьчай Костоев Якъуба группага.

ДӀадахача дешара ах шера яьча итогех тха училищерча 25 дешархочоа ВЛКСМ ЦК-еи профтехобразоване комитетеи «ТӀехника дешарах» яха значокаш еннай, виъ сага грамоташ еннай.

1974 шера декабрен 1975 шера январен училище йисте а яьккха совхозашкеи «Электроинструмент» заводеи балха дӀабахаб 73 трактористи 21 слесарь-инструментальщики.

Дешарах дика кхеташ хиларах лакхара разрядаш йолаш арахийцар трактористаш Харсиев Оарц, Пугоев Салман, Тимурзиев Сулиман, Белокиев, Элисхан, Гадаборшев Оарцнакъа. Слесарашта юкъе лакхара разрядаш оттайир комиссе Абадиев Сергейна, Кантышев Махьмада, Мартазанов Асланбека, Парчиев Ахьмада, Хулагов Салмана.

Производственни практиках 6 бутт баккха безаш «Электроинструмент» заводе дӀаяха 2 группа я тха хӀанз. Группай мастераша М. Гиреева, Хь. Килоева, шоай ханчахьа йоахкояьй дешархошта дикагӀбола болхлой тӀачӀоагӀбара. Заводе дикагӀбола болхлой, коммунисташ, хьалха тха хинна дешархой ба хӀанз шоашта тӀехьабоагӀараш практически балхах дикагӀча тайпара кхетабе бараш. Масала, Ахильгов Ӏалихан 10 шера слесаралла болх беш ва заводе, 6-гӀа разряд я цун, Гетагазов Салман а Царосв Махьмад а иззамо балха опыт дика йолаш ба. Цар наставникал деш хургба дешархой-практиканташ Килоев Ломаьла, Султыгов Якъуб, Оздоев Дауд, Камурзоев Аюп, Оздоев Бахьаудин, Беков Илез.

Токарий группера дешархой я ба тха шоай дикагӀбола наставникаш болаш. Сагов Якъуб — коммунист, тха хинна дешархо; Шадыжев Борис — дикагӀвола завода токарь, Торшхоев Аюп — тха выпускник — уж а уж санна бараш а ба, шоай опыт йизза, дог раьза долаш дешархошца екъа болабеннараш. Дог тийша да тхо царца Ӏемача дешархоех дика специалисташ хургхиларах.

Юкъейса группаш автомобилаши тракторий, токарийи слесарийи говзалаш Ӏомаеш теоретически а практически а занятешка ба тха.

Хержа професси Ӏомайрал совгӀа юкъара дешар а деш училище. Из йистеяьккхача диплом лургда цхьан оагӀорахьа професси Ӏомаяра тешал а долаш, шоллагӀча оагӀорахьа — юкъара дешар дийша — 10 класс яьккха тешал а долаш.

ХӀанззе а тӀадоагӀача дешара шера уйла еш а керда дешархой тхоаш долча гӀадбахарца боагӀаргбола хьалаш вӀаштӀехьдаха гӀерташ а да тхо. Цу гӀулакха дӀаболабаь профориентаце болх ба; дӀахьа кхухьа фотостендаш кийчъяьй училища вахар-лелар гойташ, 8 класс укх дешара шера йистейоаккхараша школашка вӀашагӀдетталу, беседаш ю. ХӀара педагогически болхло цхьацца школана тӀачӀоагӀваьв.

ХӀанз деррига советски халкъ немецки фашизмал котдаьнна 30 шу дизара кийчлуча хана тхо а дап цу гӀулакха юстара. ДӀайолаяь оаха цу хьакъехьа лекцеш, беседаш, лаьрххӀа тематика а оттаяь. ХӀара лектор ши-шийн лекци группашта графиках ешаш ва. ХӀанзле Дилигов Бориса, Самиев Башира, Картоев Ӏалихана, Имагожев Бек-хана шишша-кхоккха лекц йийшай Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тӀем тӀа лийтача турпалхой майрал ювлаш. Грознерчеи Орджоникидзерчеи музейцка кхувл дешархой, тӀема доакъашхошца вӀашагӀетталу. Укх деношка МагӀалбике тӀемаш хиннача моттигашка даха лерхӀ оаха.

Тхоай вахар-лелар дувца безаме каьхаташ кхухийт оаха кхыча профтехучилищешка, пар тхога а язду. Цу тайпара бувзам лоаттабу тха училище вӀашагӀелача интернациональни доттагӀала клуба доакъашхоша Южно-Сахалинскерча, Краснодонерча, Тюменерча, Улан-Удэрча, Орджоникидзерча, Баба-Юртарча профтехучилищешца.

Иштта беча балхаца вӀаштӀехдоал тха тхоай училищех «Къонача болхлой кадрай пхоале» алийта. Из цӀи йожа ца е хьожаргда тхо дӀахо а.

У. АБАДИЕВ,
Назрановски № 14 йолча юкъерча профтехучилища директора заместитель.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

I ПРОГРАММА
6 март

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Ӏуйрийнаре гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Ӏа». 10.00 — Босбола телевидени. Ког-соалозаш фигурни хаккарах йола дунен чемпионат. Ловца программа. Колорадо - Спрингсера передача (США). 11.05 — Босбола телевидени. «Дай мехка иллеш». 14.05 — Передачай программа. 14.10 — Босбола телевидени. Социалистически мехкий телевидене документальни фильмай программа. 14.55 — «Вайна Ӏалам довзаргда». 15.15 — В. Катаев. «Полка воӀ». Литературах йола передача. 15.45 — Босбола телевидени. «Ӏилманхочоа дош да». Академика Мишустина къамаьл. 16.00 — «Эрсий мотт». 16.45 — Шахматни школа. Разрядникий класс. 17.15 — «Ислам а кхалсаг а» (гӀалгӀай меттала). 17.30 — Вай доттагӀий экран. «Аргудана хьийкъа ялат» яха документальни фильм. 17.45 — «Дунен халкъашта юкъерча денга 8-ча Мартага» (нохчий меттала). 18.15 — Босбола телевидени. «Гургал» яха театр. 18.30 — Миллионий ленински университет. Коммунизмана дуьхьаларча идеологе кризис». Передачана юкъе дакъа лоацаш ва СССР Ӏилмай Академе дунен халкъашта юкъера болхлой болама института директор, СССР Ӏилмай Академе член-корреспондент Тимофеев. 19.00 — СССР халкъа артистка Архиповой концерт. 19.30 — Босбола телевидени. Ког-соалозаш фигурни хаккарах йола дунен чемпионат. Шийлоӏамах йола программа. Колорадо - Спрингсера передача (США). 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Театральни вӀашагӀкхетар». Искусства болхлой центральни цӀагӀара передача. Йистеьйча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

17.15 — Босбола телевидени. «Дунен тӀара кагирхой». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Шударча безамца». «Ленински районе кхалнаьха дезача Ден «Огонек». Йистеьйча — «Нохч - гӀалгӀайчу гӀолла». Информационни программа (эрсий, гӀалгӀай меттала).

7 март
I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Ӏуйрийнаре гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. Ког-соалозаш фигурни хаккарах йола дунен чемпионат. Шийлоӏамера программа. Колорадо-Спрингсера передача (США). 13.55 — Передачай программа. 14.00 — Босбола телевидени. «Подснежники» яхача документальни художественни фильма премьера. 15.05 — «Москва а москвичаш а». 15.35 — «Нохч - ГӀалгӀайчу гӀолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 15.55 — Хоамаш, реклама. 16.00 — Босбола телевидени. Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Дени 8-ча марта хетаяь торжествени заседани а концерт а. Съездий Кремлевски Дворецера передача. 21.10 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Ког-соалозаш фигурни хаккарах йола дунен чемпионат. Шийлоӏамах йола программа. Колорадо - Спрингсера передача (США). 23.00 — Босбола телевидени. Доазол дехьарча эстрада артистий концерт. Йистеьйча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

15.35 — Босбола телевидени. «Кагирхой творчество».

РАДИО

6 март

6.30 — «Юртара вахар» (гӀалгӀай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Димаев. Скрипкана а фортепианона а йола соната (гӀалгӀай меттала). 8.50 — «Дикача гӀулакхашта хьалхалаттараш» яха зарисовка (нохчий меттала). 16.00 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала). 16.15 — Ашараш. 16.30 — Сийлахь - боккхача Котолом 30 шу дизарга. «ТӀема ветеран руль бе йоаллаш ва» яха Аушева очерк (гӀалгӀай меттала). 16.45 — Даьхен сийлола мехкарий. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).

7 март

6.30 — «Юртара Ӏуйре». Юртарча къахьегама кхалнаха хетаяь передача. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Яхьа низ а цо лу гӀулакхаш а» яха беседа (гӀалгӀай меттала). 8.40 — «Віаьстан хьалхара деза ди» яха радиокомпозици (нохчий меттала). 16.00 — «Сийлола къахьегама кхалсаг, йоакхо йола нана. Журналиста блокнота тӀара (нохчий меттала). 16.15 — «Болхлой дезала нана» яха зарисовка. 16.30 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀоллеи Грознен кӀезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Ӏуйрийна цхьацца йолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гӀолла 5 градусага кхоачаш. Грозне, 2—4 градус йӀовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш, дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 8—13 градус шелал йолаш, деношка 1 градус шелалгара 4 градус йӀовхалга кхоачаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 9 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктоккама секретара—3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры—3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии— 2-54-30.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/34. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/34.

Заказ № 1708.